

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

Motivace dobrovolníků vykonávajících canisterapii

bakalářská práce

Autor práce: Diana Beranová
Studijní program: Rehabilitace
Studijní obor: Rehabilitace a psychosociální péče o postižené děti, dospělé a seniory
Vedoucí práce: Mgr. Šárka Pechková
Datum odevzdání práce: 3. 5. 2013

Abstrakt

Klíčová slova: Canisterapie – Dobrovolnictví – Koordinátor – Motivace - Zooterapie

V současné době je dobrovolnictví oblast, o které se stále více hovoří a je ve společnosti oblíbená u jedinců různé věkové kategorie.

Cílem této práce na téma: Motivace dobrovolníků vykonávajících canisterapii je zjistit, proč se dobrovolníci věnují právě canisterapeutické činnosti a jaká je jejich hlavní motivace. Dalším záměrem je zjistit, jak koordinátoři daného programu s motivací dobrovolníků dále pracují a jak ji rozvíjí. V rámci této výzkumné práce byla definována následující výzkumná otázka: Proč dobrovolníci věnují svůj volný čas právě canisterapeutické činnosti. Dále také dílčí výzkumná otázka: Jak pracují koordinátoři s motivací dobrovolníků.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou.

Teoretická část je komplexně věnována oblasti zooterapie, a to zejména jejímu historickému vývoji. Dále je zaměřena na samotnou canisterapii, tedy na její účastníky, formy, techniky a také její uplatnění ve společnosti. Další část pojednává o dobrovolnictví z hlediska výběru vhodných dobrovolníků, výcviku dobrovolníků, organizacím, jež poskytují dobrovolnictví v oblasti canisterapie a také koordinátorům daného programu včetně přínosné supervize. V neposlední řadě následuje část o motivaci, zejména o motivaci dobrovolníků a jejím upevňování.

V praktické části byla využita kvalitativní výzkumná strategie, metoda dotazování, technika focus group. Výběrový soubor N1 tvoří dobrovolníci vykonávající canisterapii minimálně půl roku a soubor N2 koordinátoři daného programu. Počet respondentů u souboru N1 je deset a u souboru N2 pět. Data byla zpracována prostřednictvím

obsahové analýzy rozhovoru. Bylo osloveno deset dobrovolníků, kteří se věnují dobrovolnictví v oblasti canisterapie déle než půl roku a mají tak potřebné zkušenosti. Výsledky výzkumu ukázaly, že se canisterapii věnují převážně ženy. Hlavní motivací dobrovolníků pro výkon canisterapeutické služby je hlavně jejich pes, kterému chtějí věnovat svůj volný čas, ale současně se tito jedinci chtějí angažovat na poli dobrovolnictví ve prospěch druhých lidí. Dále byli pro dobrovolníky velkou inspirací jejich přátelé, kteří se canisterapii již věnují. Z výzkumu také vyplývá, že tato činnost umožňuje i osobní přínos ve smyslu získání nových dovedností, zkušeností a informací, které následně dobrovolníci využívají a považují je za velmi cenné. Tento osobní přínos je následně vede i k dané motivaci, která je nesmírně důležitá. Výzkum dále poukazuje na to, že dobrovolnictví velice výrazně ovlivnilo dobrovolníkům jejich život a pohled na svět, zejména z hlediska přehodnocení životních priorit a hodnot. Za důležité považují hlavně zdraví. Také si uvědomují, že volný čas, který investují, je smysluplně využit. Spolupráci s koordinátorem považují dobrovolníci za důležitou. Prokázalo se, že pokud mají tito jedinci v rámci výkonu dobrovolnictví nějaký problém či překážku, vždy se obrací na svého koordinátora, od kterého očekávají pomoc a podporu. Všichni respondenti také uvedli, že jsou se svým současným koordinátorem velmi spokojeni a nevyžadují žádnou změnu. Dále také sdělili, že z jejich pohledu není informovanost o canisterapii v souvislosti s dobrovolnictvím dostatečná a bylo by přínosné tyto informace aktivněji šířit dále, aby se mohlo zapojit více potencionálních dobrovolníků, kteří chtějí efektivně využít svůj volný čas a stát se tak prospěšnými pro společnost. Současně se tito respondenti chtějí i nadále canisterapii věnovat, protože je pro ně velmi důležitá. Mají pocit seberealizace a tato činnost je zkrátka baví. Sami koordinátoři považují spolupráci s dobrovolníky za velmi přínosnou a důležitou. Snaží se jim vycházet vstříc a motivovat je k dalším úspěchům prostřednictvím informací, odměn a finanční úhrady materiálu. Zastávají názor, že nedílnou součástí výkonu dobrovolnictví je právě vzájemná komunikace.

Práci lze využít jako motivaci pro ostatní potencionální dobrovolníky, kteří by se rádi na canisterapeutickém procesu podíleli. Dále by se díky této práci mohlo zapojit do

canisterapeutické oblasti více jedinců než doposud, více organizací, které mají možnost podporovat dobrovolnictví právě v oblasti canisterapie. Potencionální i současní koordinátoři mají možnost zjistit, jak s motivací dále pracovat a jak ji upevňovat. Také by se mohla široká veřejnost dozvědět o této činnosti více informací, a tudíž se na poli dobrovolnictví i aktivněji angažovat. Dále bude práce poskytnuta Výcvikovému canisterapeutickému sdružení Hafík, ve kterém výzkum probíhal, protože o ni projevila zájem.

Abstract

Voluntarism has recently been a more and more spoken point, and it has been popular with people of various ages in the society.

The aim of this thesis: *The Motivation of Volunteers Practising Canistherapy*, is to find out, why the volunteers engage exactly in canistherapeutical activity and what is their main motivation. The next intention is to find out, in what way the coordinators of a particular programme work with the motivation of the volunteers and how they develop it. Within this thesis there has been defined another research issue: Why the volunteers devote their free time particularly to the canistherapeutical work, and one more partial research issue: What is the way the coordinators work with the motivation of the volunteers.

The Bachelor thesis has been divided into a theoretical and practical part.

The theoretical part has been completely devoted to the topic of zootherapy, mainly to its historical development. Next it has been devoted to the canistherapy itself, mainly to its participants, forms, techniques and its use in the society. Another part deals with the voluntarism from the point of view of choosing of the suitable volunteers, training of the volunteers, organisations that provide with the voluntarism in the sphere of canistherapy and coordinators of particular programmes including the helpful supervision. Last but not least it the part about motivation, mainly about the motivation of volunteers and its reinforcement.

In the practical part there has been used the qualitative research strategy, the method of questioning and the technique of focus group. The selected set N1 has consisted of the volunteers who have practised canistherapy at least for 6 months and the set N2 have been the coordinators of the particular programme. The number of respondents in the set N1 is ten and in the set N2 is five. The data has been processed via the content analysis of dialogues. There have been addressed ten volunteers who have devoted themselves to voluntarism in the sphere of canistherapy for more than six

months, so they have the necessary experience. The results of the research have shown that mainly women are engaged in canistherapy. The main motivation of the volunteers for practising of the canistherapeutical service is mostly their dog, that they want to devote their free time to, but at the same time, these people want to engage in the sphere of voluntarism to help other people. Another inspiration for the volunteers, have been their friends, who had practised canistherapy before. From the research there also arises that this activity enables some personal benefits, i. e. getting new skills, experiences and information that the volunteers subsequently use and consider them to be very highly-valued. These personal benefits subsequently lead them to the very important motivation. The research also shows that voluntarism has very strongly influenced the life of the volunteers and their sight of the world. Mainly from the point of view of reappraise of their life priorities, they consider mainly health to be really important. They also realize that the free time they invest is used to good purpose. The volunteers consider the cooperation with the coordinator for being important. It has been proved, that as these volunteers meet a problem or obstruction within their voluntarism, they always recourse to their coordinator. All the respondents have also stated that they have been very satisfied with their coordinator and they have not asked any changes. They have also stated that from their point of view there is not sufficient knowledge about canistherapy in connection with voluntarism and it would be useful to spread this information more actively, to get more potential volunteers engaged, use their free time and become helpful for the society. At the same time these respondents want to devote to canistherapy in the future, because it has become very important for them, they feel the self-realization and they simply like this activity. The coordinators themselves consider the cooperation with the volunteers to be very useful and important. They try to comply with their wishes and to motivate them to other achievements by information, rewards and financial compensations for material. They think that mutual communication is integral part of voluntarism.

The thesis can be used as motivation for other potential volunteers, who would like to take part in the process of canistherapy. Thanks to this thesis more privates than so far could be involved into canistherapy and also more organizations that are able to

support voluntarism in this sphere. Both, the potential and present coordinators, have chance to find out how to work with the motivation and how to consolidate it. The public can get some more information about this activity and engage more in this sphere. The training canistherapeutical association Hafik, in which the research took place, is going to be provided with this thesis, because they have been interested in it.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 3.5.2013

.....

Diana Beranová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Šárce Pechkové za vedení mé bakalářské práce, za cenné rady, připomínky, ochotu a vstřícnost. Rovněž děkuji Mgr. Jaroslavě Bickové za její milou spolupráci. V neposlední řadě bych ráda poděkovala všem dobrovolníkům a koordinátorům, kteří se ochotně účastnili mého výzkumu.

Obsah

Úvod	12
1. Současný stav.....	14
1.1 Zooterapie	14
1.1.1 Termín zooterapie	14
1.1.2 Historický vývoj zooterapie	14
1.2 Canisterapie	16
1.2.1 Termín canisterapie.....	16
1.2.2 Účastníci canisterapie	16
1.2.3 Výběr vhodného psovoda	17
1.2.4 Výběr vhodného psa	17
1.2.5 Příprava canisterapeutického týmu	18
1.2.6 Formy canisterapie.....	19
1.2.7 Canisterapeutické techniky	20
1.2.8 Uplatnění canisterapie.....	21
1.2.9 Kontraindikace canisterapie.....	25
1.3 Dobrovolnictví	25
1.3.1 Termín dobrovolnictví	25
1.3.2 Dobrovolník	26
1.3.3 Výběr vhodných dobrovolníků	26
1.3.4 Výcvik dobrovolníků	26
1.3.5 Koordinátoři dobrovolníků	27
1.3.6 Supervize	28
1.4 Organizace nabízející dobrovolnictví v oblasti canisterapie	28
1.5 Motivace	30
1.5.1 Termín motivace	30
1.5.2 Motivace dobrovolníků.....	30

1.5.3 Základní deklarované motivace k dobrovolnictví	31
1.5.4 Upevňování motivace dobrovolníků.....	32
2. Cíl práce a výzkumné otázky	34
2.1 Cíl práce	34
2.2 Výzkumné otázky	34
3. Metodika	35
3.1 Výzkumná strategie	35
3.2 Charakteristika výzkumného souboru	35
3.3 Zpracování a vyhodnocení dat	36
4. Výsledky a jejich interpretace	38
4.1 Interpretace výsledků ve vztahu k výše položeným výzkumným	38
otázkám	38
5. Diskuze	73
6. Závěr	79
7. Seznam použitých zdrojů	81
8. Přílohy	10

Úvod

„ Pes je jediný tvor, který vás miluje víc, než vy milujete sami sebe.“

(Fritz von Unruh)

Jako téma bakalářské práce jsem si zvolila problematiku týkající se motivace dobrovolníků vykonávajících canisterapii. Dané téma mne oslovilo, protože si myslím, že je dobrovolnictví velice záslužná činnost, která by měla být ve společnosti oceňována. Široká veřejnost by měla být informována o možnostech dobrovolnictví.

Lidé, kteří se o tuto problematiku podrobněji zajímají a chtějí se věnovat právě canisterapii, by měli vědět, jak se mohou do této oblasti aktivně zapojit. Společnost by měla mít možnost nahlédnout do „pracovního života“ dobrovolníků, aby zjistila nejen potřebné informace, ale také reálnou skutečnost, proč je tato činnost záslužná a proč je vhodné stát se dobrovolníkem.

Dobrovolnictví v rámci canisterapie jsem vybrala záměrně, protože je z mého hlediska důležité uvědomit si, že na poli dobrovolnictví mohou působit i zvířata, zvláště psi, kteří svými dovednostmi pomáhají potřebným jedincům. Ocenění se tedy týká jak lidí (dobrovolníků), tak i zvířat (psích dobrovolníků). Psi hrají v životě člověka velmi významnou roli. Pomáhají zlepšit bio-psycho-sociální oblast nejen u jedinců s postižením, ale i u lidí s psychickým onemocněním nebo u seniorů. Obecně psi přinášejí radost do života lidí tím, že nabízejí své přátelství, lásku a pocit důvěry. Pes a člověk tedy tvoří nedělitelný canisterapeutický tým, který pomáhá.

Ráda bych se pokusila zjistit, co vede veřejnost k tomu, že se rozhodne vykonávat dobrovolnickou službu. Jaká je jejich skutečná motivace a proč se rozhodli právě pro canisterapii. Ve své práci bych se dále ráda zabývala tím, jak s motivací dobrovolníků pracují koordinátoři daného programu. Zpracované informace mohou být tedy užitečné jak odborníkům, tak i laikům z široké veřejnosti, kteří mají zájem podílet se na činnosti dobrovolnictví v rámci aplikace canisterapie. Současný stav dané problematiky: pojem canisterapie byl poprvé použit v roce 1993, v květnu 1995 byla za účelem šíření

myšlenek pozitivních vlivů soužití lidí se zvířaty založena Asociace zastánců odpovědného vztahu k malým zvířatům. V roce 1997 vznikla Canisterapeutická společnost, která odstartovala vzestup nejen canisterapeutické praxe, ale i šíření osvěty mezi laickou a odbornou společností. Od roku 2001 vznikaly samostatné regionální organizace. Oblast canisterapie se v posledních letech rozvíjí především na poli dobrovolnictví.

1. Současný stav

1.1 Zooterapie

Nejprve bych ráda přiblížila oblast zooterapie a její historický vývoj.

1.1.1 Termín zooterapie

Nerandžič uvádí že: „*Anglosaská literatura používá označení: léčení prostřednictvím domácích miláčků.*“ (27, s. 115).

Katcher tvrdí, že psychoterapie za pomoci zvířat tkví ve smyslu využívání zvířat, které budeme brát jako spřízněné duše a můžeme je nejenom hýčkat, ale i se jich dotýkat (28).

Lacinová poukazuje na to, že se jedná v podstatě o různé možnosti, jak pomoci člověku, při využívání různých druhů zvířat (35).

1.1.2 Historický vývoj zooterapie

Již v minulosti se lidé snažili záměrně uplatňovat léčebnou moc pomocí kontaktu lidí se zvířaty. Existuje řada historických záznamů, které pojednávají právě o uplatňování zvířecích pomocníků v různých léčebných zařízeních. Od 8. do 9. století je známa např. doplňková terapie zdravotně postižených v Belgii. Dále od 18. století fungoval v Anglii ústav pro duševně nemocné (klinika York Retreat v Yorkshiru), kde měli pacienti za úkol pečovat o malá zvířata (35). Během roku 1867 se zrodil dům ve formě křesťanské pomoci s názvem Bethel, který měl za úkol pomáhat lidem s postižením za pomoci chovu zvířat (27). Vedení písemných záznamů o jednotlivých psích plemenech souvisí se vznikem tzv. kynologických klubů zaměřených na chov, které se datují zhruba do roku 1870 (3).

V 19. století v německém Bethelu vzniklo centrum pro epileptiky, které využívalo léčebných sil zvířat, jako jsou: psi, kočky, kozy, ovce a později se do procesu zapojili i koně a ptáci. Je zajímavé, že toto zařízení funguje dodnes, samozřejmě v modernějším a rozšířeném stylu. Vůbec první použití zvířat v USA se dle dochovaných zpráv odehrálo v roce 1919 v nemocnicích, kde byli psi využíváni jako tzv. „kamarádi ke hrám“. Dalším významným střediskem se stalo rehabilitační centrum pro zdravotně postižené v Evropě (v Norsku), kde se využívala nejen fyzioterapie, ale i léčba pomocí psů a koní. Největší průlom se stal v roce 1969 v Americe. Hlavní zásluhou tohoto průlomu byly zkušenosti amerického psychiatra B. M. Levinsona, který v roce 1982 stanovil metodologické zásady, zcela nové vědní disciplíny - „pet –faciliated therapy“ - tzv. zvířaty podporované terapie. Koncem 60. let min. stol. byla založena společnost, která měla za úkol provádět další výzkumy, týkající se lidsko – zvířecích vztahů. Založili ji psychologové, psychoterapeuti, lékaři, gerontologové a výzkumníci lidského chování ze Spojených států a Anglie. V roce 1918 byl uspořádán v Londýně kongres na téma: „Human / Companion Animal Bond“. Tato mezinárodní společnost má pobočky ve Francii, Austrálii, Rakousku a věnuje se zejména publikacím. Píše se rok 1992 a vzniká mezinárodní asociace IAHAIO (International Association of Human- Animal Interaction Organisations), která se zabývá výzkumnou částí, ale i aplikací praktickou v rámci aktivit se zvířaty. Jeden z největších rozmachů nového vědního odvětví patří USA. Díky výzkumníkům, jako jsou: manželé Corsonovi, Friedmannová, Katcher, Lunch, se podařilo formou tzv. návštěvní programu rozšířit tuto oblast do nemocnic, léčeben, věznic, škol, dětských domovů, psychiatrických zařízení a domovů pro seniory (35).

V České republice se canisterapie začala využívat spíše ojediněle, a to na počátku 90. let minulého století. Příklady těchto zařízení při zooterapii: Ústav sociální péče Kociánka v Brně, Psychiatrická léčebna v Bohnicích (Praha) 80. – 90. léta. Postupem času byla vytvářena občanská zájmová sdružení. Vrcholem tohoto procesu byl rok 2003

a vznik zastřešující České canisterapeutické asociace, jejíž předsedkyní tehdy byla PhDr. Jiřina Lacinová (27).

1.2 Canisterapie

Dále bych ráda přiblížila oblast canisterapie a její terminologii.

1.2.1 Termín canisterapie

Galajdová uvádí, že canisterapie je: „*duši hojící pocit, který v nás zanechává kontakt s milým a bezprostředním psem, pocit, že nejsme sami, že někoho zajímáme, že nás má někdo rád a těší nás.*“ (10, s. 15). Canisterapie nemá ve své moci léčit, ale pomáhat. S psychickou pohodou se i nemoci snáší mnohem snadněji (33).

Canisterapie je vlastně jednou z mnoha forem zooterapie a jedná se tzv. o možnost terapie a aktivit, při kterých je jednoznačně přítomen pes (8).

Canisterapie: jedná se o léčbu, jejíž podstata spočívá v přítomnosti psa u nemocného (3).

V roce 1993 se autorem termínu canisterapie stala tehdejší průkopnice sdružení Filia a osvětová pracovnice v tomto oboru Jiřina Lacinová (3). Mezi další významné osobnosti, které jsou řazeny do oblasti canisterapie, patří zejména: prof. Velemínský, prof. Matějček, prof. Veselovský (35).

1.2.2 Účastníci canisterapie

Tichá uvádí, že mezi účastníky canisterapie patří samozřejmě na prvním místě majitel psa, tzv. (psovod). Hned po něm následuje pes, jako terapeut, tzv. (koterapeut) a třetím velice významným článkem je klient (35). Psovod je také velice často nazýván jako tzv. dobrovolník se psem. Dobrovolník se psem je označován jako canisterapeutický tým (8). Do procesu můžeme také zařadit zejména lékaře,

ergoterapeuty, fyzioterapeuty, pedagogy, sociální pracovníky, psychology, zdravotní sestry, popř. technický personál a další možné specialisty, kteří by byli pro danou problematiku vhodní (27).

1.2.3 Výběr vhodného psovoda

Psovod a zároveň terapeut, by měl být člověk, jehož sociální inteligence dosahuje až na vrchol, je dostatečně empatický a má schopnosti, které mu umožňují podílet se na týmové spolupráci (27). Týmová spolupráce se psem je velmi důležitá. Zvířata mají obecně větší motivaci dodržovat zadané pokyny a dosáhnout tak vytyčených cílů (11).

1.2.4 Výběr vhodného psa

Výběr vhodného plemene se odvíjí od věkové kategorie klientů, kterým se chce terapeut věnovat. Malí psi se hodí zejména k lidem, kteří jsou upoutáni na lůžko. Psi většího vzrůstu se hodí naopak k malým dětem a lidem s mentálním postižením. Výběr psa se bude lišit, jak pro práci s jednotlivcem, tak i pro práci v ústavních zařízeních (10).

Eisertová tvrdí, že je důležité zdůraznit fakt, že ve výběru canisterapeutického psa ani tak nehraje významnou roli samotné plemeno, ale hlavně povahové vlastnosti psa. Pes by měl být vstřícný a spolehlivý, s nekonfliktní povahou. Kontakt s ostatními lidmi by měl psovi přinášet užitek, a to ve smyslu radosti a uspokojení (35). Další důležitou roli zde hraje i výchova psa. Pokud je pes dobře vychovaný a má dobrou povahu pro výkon canisterapie, potom nezáleží na tom, zda se jedná o obyčejného „voříška“ či aljašského malamuta. Psi jsou pro aplikaci canisterapie vybíráni již v brzkém štěněčím věku, a to zejména právě podle jejich povahových vlastností. Je potřeba se těmto psům věnovat a vychovávat je. Musí být nejen tzv. socializováni, ale mít i dobrý zdravotní stav jak po stránce fyzické, tak i psychické (27). Galajdová Z. uvádí, že v podstatě neexistuje specifická dokonalá rasa, která by byla pro canisterapii ideální. Nezáleží tedy na tom, zda se jedná o labradora, jorkšíra či bulteriéra, protože každý pes je jedinečný, ostatně jako člověk. Hlavním kritériem jsou jeho předpoklady (10).

1.2.5 Příprava canisterapeutického týmu

Eisertová vychází z toho, že je pro aplikaci canisterapie vždy nutné, aby došlo ke splnění zásadních podmínek, které jsou velmi důležité a souvisí jak s klientem a zařízením, tak i s canisterapeutickým týmem a daným sdružením. Nedůležitější podmínkou v souvislosti s provozováním canisterapie je úspěšné absolvování canisterapeutických zkoušek, které musí být kvalitně řízeny. Bez těchto zkoušek není možné canisterapii provádět. Další samozřejmou podmínkou jsou znalosti psovoda.

Psovod musí znát veškeré náležitosti, týkající se jak důležitých pravidel činnosti, tak i osobnost svého psa. Psovod musí také předložit platný očkovací průkaz, aby bylo jasné, zda je pes řádně očkovan. Organizace, jež je canisterapeutický tým členem, či zařízení do kterého tým dochází, by měly požadovat pojištění za způsobenou škodu. Chrání tím především právě tým, který by mohl v zařízeních způsobit finančně nákladné škody. Součástí aplikace canisterapie je samozřejmě i dodržování mlčenlivosti, která trvá i po ukončení činnosti. Mezi další důležitou náležitost patří uzavření smlouvy mezi psovodem a canisterapeutickým sdružením, které následně uzavírá smlouvu s daným zařízením (35). Dále se během práce canisterapeutického týmu zjišťuje, zda má tým radost a pocit uspokojení při aplikaci terapie. Výjimkou není ani řádné označení, tzn., že pes má kolem krku uvázaný šátek s nápisem „canisterapeutický pes“ a psovod vlastní visačku s konkrétními údaji, popř. také tričko s nápisem „dobrovolník – canisterapie“. Nedílnou součástí pro tým je i připravená supervize, kde dobrovolníci a supervizor společně sdílí své zážitky, nebo řeší aktuální problémy, týkající se jejich činnosti (4).

1.2.6 Formy canisterapie

Tichá uvádí některé z forem canisterapie.

a) Individuální canisterapie: jedná se o terapii, kde je přítomen jeden klient a jeden tým, popř. více týmů. Velkou výhodou je zde možnost působit na klienta cíleně, a to dle jeho aktuálních potřeb (35).

b) Skupinová canisterapie: zde hraje roli obvykle jedna osoba, která má za úkol řídit vzájemnou interakci mezi klienty a psy. Při skupinové canisterapii se využívají aktivity jak za přítomnosti psů, tak i bez nich. Program souvisí s poučením, jak se k pejskovi chovat a jak se o něj starat. Velkou výhodou je, že dojde k uspokojení potřeb většiny klientů. Předpokladem je, že se psi navzájem znají (35).

a) Návštěvní program: v ČR se jedná v podstatě o nejrozšířenější formu canisterapie. Nejčastěji se jedná o návštěvy canisterapeutického týmu, který dochází za klientem v pravidelných intervalech a na předem domluvené místo. Tým může docházet např. do zařízení - školských, zdravotnických, sociálních služeb, nebo do domácího prostředí, tedy (do rodin). Klient ale může docházet naopak za týmem do společných prostor, jako jsou klubovny. (35). Galajdová L. se zmiňuje o tom, že pokud dochází tým za klientem do zařízení, musejí být zaměstnanci tohoto zařízení u canisterapie přítomni, a to po celou dobu terapie (10).

b) Jednorázové canisterapeutické a kynologické aktivity: jedná se o jedno či více setkání v určitém časovém intervalu u jedinců všech věkových kategorií, a to obvykle ve školách či ústavních zařízeních. Cílem je hlavně upevnění pozitivního vztahu mezi člověkem a psem. Využívají se především herní formy (35).

c) Pobytový program: zde se jedná o krátkodobý program (víkend) či dlouhodobý (dva týdny). Hlavním cílem je odloučení dítěte od běžného způsobu života a následné zapojení do prostředí přírody a umožnění kontaktu se psem. Programy se mohou týkat pouze dětí samotných, nebo dětí i jejich rodičů. Pobytový program je pro jedince velice přínosný. Tyto akce pořádá např. Sdružení Piafa Vyškov, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta (35).

d) Rezidentní forma: nebo-li stálý pobyt zvířete v zařízení. Pes není v rámci rezidentní formy odborníky doporučován, ale i přesto je tato forma za pomoci psa možná a v určitých případech i velmi prospěšná. Zařízení ale vznikají vysoké finanční náklady spojené s krmením, veterinární péčí psa atd.... Za psa musí vždy zodpovídat jedna osoba, a to obvykle zooterapeut nebo canisterapeut (35). Galajdová L. považuje psa za součást personálu, který musí být v doprovodu svého pána, a to zooterapeuta, canisterapeuta či jednoho ze zaměstnanců daného zařízení (10).

Tvrdá se věnuje kapitole krizová intervence.

g.) Krizová intervence : tato forma je vhodná pro jedince, kteří se ocitli v krizi, nebo jsou určitou krizí ohroženi. Samotnou krizí je zde myšleno např. - požár, povodeň, teroristický útok, atd.... Proto by se dané formy neměl účastnit canisterapeutický tým, který nemá dostatek zkušeností. Nevýhodou je, že tým přichází do zcela neznámého prostředí. Souvisí s tím i velké napětí a nárůst stresu, zejména u psího pomocníka (35).

1.2.7 Canisterapeutické techniky

Tichá řadí mezi hlavní canisterapeutickou techniku zejména polohování. Jedná se o přímý fyzický kontakt klienta a psa. Je nutné, aby byla mezi nimi nastolena důvěra. Při polohování můžeme využívat velké množství polohovacích pomůcek - (polštáře, válce, atd...) Během techniky polohování by mělo docházet u klienta ke zklidnění, zahřátí, uvolnění spasmů, prohloubení očního kontaktu a zvýšení citlivosti. Součástí polohování se využívá tzv. stimulace olizováním, kdy pes olizuje klientovi obličejovou část, horní

končetiny, popř. uši, krk, a břicho. Psí jazyk je neuvěřitelně vhodná masážní pomůcka, která uvolňuje u člověka svalovou spasticitu. U klientů je dále velice důležité rozvíjet jemnou motoriku, a to pomocí technik, jako jsou např.: manipulace s psími obojky, granulemi, hračkami, česání psa a jiné (35). Dále jsou uživatelé v rámci kontaktu se psem motivováni k pohybu, protože se zapojují do nejrůznějších činností, kde se po nich vyžaduje, aby byli aktivní. Velmi dobře je canisterapie aplikována tedy i na pohybový aparát (14).

Galajdová L. tvrdí, že při aportování, kdy dítě hází psovi míček, je zvířetem natolik zaujaté, že necítí bolest, a to je velká výhoda hlavně pro rozvíjení motoriky (10).

Tichá sem řadí i rozvíjení hrubé motoriky a koordinace pohybu pomocí technik, jako jsou např.: cvičení s pejsky, přeskakování, překážková dráha, házení aportu, přetahování se o lano, chůze se psem na vodítku (35). Galajdová L. uvádí, že pes je vlastně jeden z nejlepších prostředků, jak dítě bezpečně navnadit k tomu, aby rozvíjelo hrubou motoriku, aniž bychom dítě museli dlouze přesvědčovat (10).

Existují i techniky, které rozvíjejí klientovo myšlení, fantazii, představivost, paměť a řečové dovednosti. Mezi takové techniky patří např.: užití pexesa, puzzle s motivy psů, vymýšlení pohádek, písniček na psí tematiku, komunikace se psem, atd... (35).

1.2.8 Uplatnění canisterapie

Canisterapie může být uplatňována jak pro řadu rozdílných onemocnění, tak i pro řadu jednotlivých postižení (27).

Patří sem samozřejmě pacienti s vysokým krevním tlakem a poruchami srdeční činnosti, kterým canisterapie pomáhá zlepšovat jejich zdravotní stav. Dále sem řadíme jedince, kteří trpí duševním onemocněním, zejména úzkostnými poruchami a depresí. Canisterapie se také velice často využívá u lidí s neurologickým onemocněním, jako jsou mozkové mrtvice, úrazy mozku v souvislosti s řečovými vadami, dále u jedinců, kteří prodělali infarkt myokardu, při Parkinsonově chorobě, u Alzheimerovy choroby. Canisterapeutický tým také pomáhá onkologicky nemocným lidem (27).

Canisterapie v dětském věku

Je známo, že i v dnešní moderní době, kdy převládá ve společnosti technika, jednoznačně počítače a televize, které mají za úkol zabavit naše ratolesti, jejich zájem o zvířata spíše sílí. Každé zvíře působí na děti odlišně a má pro každého jiný význam (35). Galajdová L. se věnuje tomu, že se pes může stát nejlepším kamarádem dítěte a být pro něj velmi přínosný. Pes totiž nemá v úmyslu dítě kritizovat či se mu posmívat, společná tajemství nikdy nevyzradí. Psí kamarád tedy určitým způsobem doplňuje rodičovskou péči a otevírá dítěti nový svět, bez pomoci slov (10). Canisterapie je uplatňována u dětí se specifickými potřebami, ale i u dětí zcela zdravých (35).

Canisterapie u osob s mentálním postižením

Mezi jednotlivé znaky, které charakterizují osoby s mentálním postižením, patří jednoznačně nižší intelekt, který souvisí s poruchou myšlení, paměti, pozornosti a řeči. Aby práce s jedinci, kteří trpí mentálním postižením, byla kvalitní a efektivní, je třeba dodržovat určitá základní pravidla. Těmto jedincům zadáváme srozumitelně jednoduché úkoly, které jsou v jejich silách. Dále pracujeme s jejich motivací, chválíme je a odměňujeme (8). U lidí s mentálním postižením musíme v rámci canisterapie stanovit určité cíle, které jednoznačně vycházejí z druhu a stupně postižení a dále ze schopností a dovedností klienta. Canisterapie je zde volena individuálně, dle možností daného klienta a rozvíjí dovednosti sociální, motorické a poznávací. U dětí s mentálním postižením se canisterapie zaměřuje především na podporu řečových dovedností, paměti, psychomotorického vývoje. Dále na osvojování sociálních dovedností, jako je sebeobsluha, samostatnost, integrace, atd... Pes zde hraje velkou roli, a to nejen v oblasti fyzické, ale i duševní. Přináší totiž radost a zároveň je pro tyto jedince velkou motivací (35). Pes slouží jako vynikající společník i jako tzv. výchovný prostředek (8). Terapie se psem, která je u lidí s mentálním postižením prováděna, má mnoho způsobů. Kontakt se psem zahrnuje např.: mazlení, česání, vycházky, krmení, výtvarné činnosti, hry a soutěže (35).

Canisterapie u osob s tělesným postižením

Pojem tělesné postižení je velmi široký, ale je možné jej stručně definovat jako postižení, které se projevuje buď dočasnými nebo trvalými problémy v motorických dispozicích člověka (16).

Matějček uvádí, že provádí-li se canisterapie u osob s tělesným postižením, předem musíme znát veškeré informace, týkající se samotného klienta, aby s ním bylo vhodně zacházeno a byl efektivně naplněn vytyčený cíl (35). Janovský tvrdí, že je při práci s těmito klienty nutné, aby byla terapie tzv. ucelená. Jedině tak bude výsledek této činnosti efektivní (35). U klientů s tělesným postižením je důležité, aby byla pozornost věnována zejména jejich zdravotnímu stavu, který souvisí s úrovní jejich motoriky. Je proto nutné sledovat jejich svalový tonus, který se obecně dělí na tzv. hypotonii (snížený svalový tonus) a tzv. hypertonii (zvýšený svalový tonus-spasticita). Canisterapie je zde aplikována nejčastěji v rámci polohování, kdy se úzce spolupracuje s rehabilitačním pracovníkem, který doporučuje vhodné polohy. Psi dobrovolníci se v této oblasti zapojují tak, že pomáhá zlepšovat úroveň motorických funkcí a uvolňování spasticity. Zároveň je pes pro klienta společník a kamarád, který funguje jako zdroj pro zlepšení schopnosti komunikace a navozování pocitu bezpečí a jistoty (35).

Canisterapie u osob s autismem

Valenta a Müller uvádí, že: „*Autismus je pervazivní vývojová porucha. Pervazivní porucha je taková, která zcela proniká osobností dítěte a výrazně mění jeho chování, možnosti socializace, vzdělávání. Dětský autismus je charakterizován především triádou znaků: narušenou sociální interakcí, omezenou schopností verbální i nonverbální komunikace a stereotypním, repetitivním chováním.*„ (35, s. 143) Autismus je rozdělen na tzv. Rettův syndrom a syndrom Aspergerův. Rettův syndrom postihuje pouze dívky a má vliv na pohybové a komunikační schopnosti. Aspergerův syndrom postihuje naopak převážně chlapce a nedochází zde k retardaci řeči a kognitivního vývoje (35). Canisterapie může být pro jedince s autismem velice přínosná metoda, ale pouze za určitého předpokladu, kdy musí být splňována konkrétní pravidla. Staffová se zabývá

tím, že každý klient trpící artismem, je jedinečný a vyžaduje proto i jedinečný přístup. Před zahájením canisterapie je nutné znát o klientovi potřebné informace a komunikovat tedy s jeho nejbližšími. Zjišťují se tedy informace o tom, jak klient reaguje, komunikuje, aby se předešlo možným komplikacím. Při aplikaci této terapie se používají pomůcky ve formě obrázků, které ulehčují klientovi správně pochopit danou situaci. Dále se může vést tzv. canisterapeutický deník, který pomáhá jedinci lépe se orientovat. Existuje mnoho činností, které můžeme v rámci canisterapie s těmito jednotlivci vykonávat. Vždy se ale musíme přesvědčovat, zda našim instrukcím jedinec rozumí a za správně odvedenou činnost ho chválit, a tím i motivovat (35).

Canisterapie u seniorů

Hančlová chápe canisterapii, ale obecně i zooterapii pro seniory, jako velmi příznivou, protože přispívá ke zkvalitnění jejich života. Starý člověk se velmi často nachází v situacích, kdy se cítí smutný, osamělý a zbytečný. Aplikace canisterapie je zde velmi přínosná, hlavně pro zlepšení psychického stavu seniora. Zmírňuje stres, zvyšuje sebevědomí a zbavuje pocitu osamělosti. Pokud je canisterapie aplikována v domovech pro seniory, pomáhá i k utváření přátelství mezi jednotlivými klienty. Další výhodou je, že senior získává nového přítele, nejen ve formě psiho mazlíčka, ale také dobrovolníka, nebo terapeuta, který psa doprovází (35).

Canisterapie také pomáhá i v oblasti zdravotní v rámci zlepšení jemné motoriky horních končetin, nejčastěji formou odměňování psa, kdy ho senior krmí přímo z ruky, také hlazení psa, aportování, česání či připínání psiho obojku. Mezi další výhodu patří i to, že pes seniora motivuje k dalším aktivním činnostem. Starý člověk se za přítomnosti psa a dobrovolníka necítí sám. Tyto návštěvy jsou velmi přínosné, protože zlepšují nejen psychický ale i fyzický stav klienta (35). Zvířata mohou pomocí hry usnadnit kontakt mezi dobrovolníkem a klientem. Během spolupráce se klade velký důraz na oční kontakt (23).

1.2.9 Kontraindikace canisterapie

Canisterapie nemůže být aplikována na klientech, u kterých se vyskytuje nějaká překážka, která aplikaci brání. Jedná se zejména o klienty, kteří trpí alergií, která se projevuje za přítomnosti psa. Canisterapii také vylučují některá akutní onemocnění a otevřené rány. Schwarzkopf 1997 zahrnuje do řad kontraindikací také akutní infekční onemocnění, dále onemocnění imunitního systému a astma (35). Kallinová poukazuje na to, že se ale můžeme běžně setkat s lidmi, kteří s canisterapií nesouhlasí, a tudíž s pejsky nechtějí ani navázat kontakt. Jejich rozhodnutí musíme chápat a respektovat (35). Galajdová L. tvrdí, že canisterapie jako taková není obětování psa ku prospěchu člověka, ale tzv. psychické působení mezi člověkem a psem, z čehož vyplývá tělesný i duševní prospěch (10).

1.3 Dobrovolnictví

1.3.1 Termín dobrovolnictví

„Dobrovolnictví není obět, ale přirozený projev občanské zralosti. Přináší konkrétní pomoc tomu, kdo ji potřebuje, ale zároveň poskytuje dobrovolníkovi pocit smysluplnosti, je zdrojem nových zkušeností a dovedností a obohacím v mezilidských vztazích.“ (34, s. 18)

Dle Dekkera a Halmana existují různé definice dobrovolnictví, avšak tyto definice vždy splňují tři základní kritéria, a to, že dobrovolnictví je nepovinná a neplacená činnost a je vykonávána ve prospěch druhých lidí (9). Dobrovolnictví lidé provozují zejména proto, aby pomohli svým bližním, komunitě a celé společnosti (19).

1.3.2 Dobrovolník

Dobrovolník je jedinec, který vykonává dobrovolnickou činnost dle zákona o dobrovolnické službě, a to bez nároku na odměnu (15).

Dobrovolník věnuje nejenom svůj volný čas, ale i svoji energii a dále také své dovednosti a vědomosti ve prospěch společnosti, a to bez jakéhokoliv nároku na finanční či jinou odměnu (34).

V současné době jsou dobrovolníci zapojováni do různých sfér. Jednou z nejrozšířenějších oblastí, na které participují, je zdravotně sociální sféra, kde je jejich činnost velmi náročná. Důležité je, aby vykonávali svou práci dostatečně profesionálně, a proto je důležitý správný výběr dobrovolníků a jejich následný výcvik (2).

1.3.3 Výběr vhodných dobrovolníků

Výběr dobrovolníků souvisí s tzv. získáváním dobrovolníků, a to nejčastěji prostřednictvím inzerce, plakátů, letáků, osobních kontaktů, místního tisku, televizního vysílání, náborových akcí či prostřednictvím prezentace ve školách (34). Osvědčená metoda pro výběr zájemců, kteří se chtějí věnovat dobrovolnictví, je uspořádání sezení, kde potencionální dobrovolník načerpá potřebné informace a ujasní si, zda je na správné cestě. Součástí může být i dotazník, který slouží k tomu, aby organizace uchazeče lépe poznala (34).

1.3.4 Výcvik dobrovolníků

Výcvik potencionálních dobrovolníků má své vymezené schéma, ale vždy záleží na tom, v jaké činnosti a v jaké organizaci se bude dobrovolník angažovat. První částí výcviku je úvod, kde se představí koordinátor, uvítá účastníky a shrne, proč se dané setkání uskutečnilo. Poté následuje vzájemné seznámení všech účastníků. Další nedílnou součástí výcviku je část teoretická, kde má koordinátor za úkol seznámit uchazeče s dobrovolnictvím jako takovým. Informovat je o tom, co dobrovolnická

činnost obnáší, seznámit je s dobrovolnickým programem a organizací. Dále zájemcům sděluje jejich práva a povinnosti. Také je seznamuje s tím, jaká jsou pravidla a možnosti supervize. Výcvik obsahuje i část praktickou, kde se pracuje jednak s motivací, ale i s možnými obavami, které by uchazeči mohli pociťovat. Závěrečná část slouží pro shrnutí výcviku a možnost dotazování. Ti, kteří se rozhodnou dobrovolnickou službu vykonávat, mohou na konci uzavřít smlouvu, která musí obsahovat vymezené náležitosti (2).

Vždy záleží na tom, o jakou dobrovolnickou činnost se bude jednat. Pokud se jedná o činnost jednoduchou, dobrovolníkovi stačí poskytnutí základních informací a výcvik tudíž trvá minimální dobu. Pokud se ale jedná o nějakou dlouhodobou dobrovolnickou činnost, výcvik trvá delší dobu, a to i několik dní (2). Někdy je součástí výcviku i psychologické posouzení v rámci osobnosti, které danému koordinátorovi přináší pocit jistoty, že je dobrovolník pro tuto činnost vhodný (34).

1.3.5 Koordinátoři dobrovolníků

Koordinátor dobrovolníků je velice důležitá osoba v oblasti dobrovolnictví, protože má na starosti koordinaci dobrovolnictví v dané organizaci a také se věnuje výběru a výcviku dobrovolníků. Velmi důležitá je právě komunikace s dobrovolníky. Dále je koordinátor pověřen zpracovávat metodiku, pro dobrovolníky vyhledávat vhodné činnosti a zapojovat je do organizací. Mezi další úkoly koordinátora patří zejména vedení dobrovolníků, a to hlavně hodnotit jejich výkon, řešit vzniklé problémy, zpracovávat kodexy, práva a povinnosti dobrovolníků, popř. pojistné smlouvy a další administrativní činnost. Jedná se o tzv. kontaktní osobu mezi dobrovolníky, zaměstnanci, vedením a samozřejmě i klienty dané organizace (34). Koordinátorům se doporučuje absolvovat trénink v oblasti dobrovolnického managementu nebo absolvovat stáž v dobrovolnickém centru, kde je ale dobrovolnický program na dobré úrovni a funguje spolehlivě. Koordinátor by měl udržovat s ostatními dobrovolníky upřímný vztah, kde panuje jistota, že práce, kterou dobrovolníci vykonávají je přínosná (34).

1.3.6 Supervize

Supervize je v podstatě metoda práce, která je cíleně zaměřená nejen na podporu a rozvoj pracovní kvality, ale i na profesionalitu pracovníka, týmu nebo celé organizace. Supervize má pracovníkům poskytovat tzv. nadhled, který je nezbytný pro řešení pracovní problematiky a rozvoje. Dále má také poskytovat tzv. dohled nad tím, zda pracovník vykonává svoji činnost zodpovědně, kvalitně a profesionálně (20). Jedná se v podstatě o tzv. proces, kde dochází k praktickému učení, kde se supervizor snaží pomáhat supervidovaným s řešením aktuálních problémů, které se mohou v rámci jejich činnosti vyskytnout (18). Supervize dobrovolníků probíhá tak, že skupina komunikuje se svým supervizorem v příjemném prostředí, kde mají možnost vzájemně konzultovat a hodnotit své pocity, myšlenky, názory a postoje pramenící z jejich vykonávané činnosti. Koordinátor se supervizorem vzájemně komunikuje (34).

1.4 Organizace nabízející dobrovolnictví v oblasti canisterapie

Jednou z nejznámějších organizací, která se věnuje právě canisterapii, je Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík,o.s., které vzniklo v Třeboni v roce 2001. Toto sdružení se zabývá hlavně výukou trenérů pro výcvik terapeutických psů, dále také přípravou canisterapeutických týmů, ale především praktikování odborné canisterapie. Hafík se také zaměřuje na edukační, osvětovou a preventivní činnost. Poskytuje poradenství a podává odborné informace. Sdružení se stalo akreditovaným dobrovolnickým centrem v rámci dlouhodobé dobrovolnické činnosti od roku 2008. Mezi další dobrovolnická centra patří centrum při FN Motol, Podané ruce a Aura canis (5).

Canisterapeutický letní tábor

Integrační canisterapeutický tábor pořádala každoročně Zdravotně sociální fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Tento letní tábor je realizován již od roku 1998. Hlavním strůjcem myšlenky pořádat tyto tábory je prof. MUDr. Miloš

Velemínský, CSc. Poslední realizaci letního táborového setkání v roce 2012 zajistilo Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafik, o.s. Hlavním cílem integračního letního tábora je umožnit dlouhodobý kontakt mezi dětmi a psy a upevňovat mezi nimi kladný vztah. Dále se také jedná o zapojení dětí s postižením do kolektivu dětí zdravých. Tento tábor se od ostatních odlišuje v aplikaci odborné canisterapie, která se provádí prostřednictvím terapií, herních aktivit a edukace **(8)**.

1.5 Motivace

1.5.1 Termín motivace

Pojem motivace vyjadřuje tzv. hybné síly, které mají psychický charakter. Hybné síly uvádějí lidské chování a také činnosti do pohybu (36). Motivace je vytvoření určitého pozitivního přístupu, který je zcela nenásilný a obvykle se váže k určité činnosti nebo typu chování (29). Pod pojmem motiv se skrývá tzv. vnitřní činitel celého procesu a jeho hlavním cílem je dosáhnout uspokojení. Toto uspokojení má pro člověka velký význam v podobě příjemného zážitku a ve formě tzv. dovršení, nebo-li nasycení potřeb (26). Pokud se snažíme porozumět druhým lidem, pochopit je a umět i předvídat do budoucnosti, jak budou tito lidé za různých okolností reagovat, je přirozené ptát se na to, co tito lidé vlastně chtějí, co je baví, těší, zajímá a o čem doopravdy sní. Zajímá nás tedy, k čemu a jak moc jsou vlastně motivováni (30). Zjišťujeme proč je jedinec aktivní a také proč je aktivní právě v tomto směru. Usilujeme tedy o to, pochopit jeho přístupy a cíle (22).

1.5.2 Motivace dobrovolníků

Jedinci, kteří se rozhodnou věnovat právě dobrovolnické činnosti, proto mají mnohdy různé důvody. Například: možnost poznat nové lidi, chtít těmto lidem pomáhat, možnost seberealizace, získat nové zkušenosti a dovednosti, praxi, nebo jednoduše chtít vykonávat něco neobvyklého a zajímavého (25).

Veškeré činnosti, které jsou vykonávány, by měly být řízeny motivací. Jedině tak budou tyto činnosti úspěšné (15). Pro většinu dobrovolníků má jejich snaha význam zejména v tom, že je úzce spjata s představami o seberealizaci a posiluje tak jejich sebevědomí. Dobrovolníci v souvislosti s výkonem této činnosti rozvíjí své schopnosti a dovednosti, které jsou velmi důležité k pomáhání druhým lidem (37). Každý z nás se v životě dostane do situace, kdy se alespoň na malý okamžik stává dobrovolníkem, ať

už v souvislosti s tím, že právě pomohl příbuzným či sousedům (26). Studenti ZSF JU mají možnost přispívat svými články do časopisu Quo Vadis. Michňová. Studentka ZSF JU také přispěla článkem na téma: Já a dobrovolnický program canisterapie. Studentka zde tvrdí, že její motivací jsou zvířata, a že uvítala možnost stát se dobrovolnicí právě v dané oblasti. Dále také popisuje příběh dívky, která se zpočátku psů bála, ale nakonec díky canisterapii strach překonala. Zde najdeme zdárný příklad toho, jak je canisterapie přínosná a co může dobrovolníky motivovat (21). Pomoc a přijímání pomoci je obtížné a rozporuplné. Za velmi zásadní věc se považuje, aby se jedinci, kteří pracují v pomáhající profesi, zamysleli nad motivy, které je přivedly k volbě současné role (12).

1.5.3 Základní deklarované motivace k dobrovolnictví

Výzkum P. Friče, definoval tři základní motivace k dobrovolnické činnosti: konvenční, reciproční a nerozvinutý (1).

V podstatě se jedná o motivace, které se mezi sebou vzájemně propojují.

a.) Konvenční nebo-li normativní motivace : hlavním motivem proč se jedinec stává dobrovolníkem je morální norma nebo obecné zásady chování ve společnosti. Tito jedinci obdivují oblasti dárcovství. Motivace souvisí s křesťanskou morálkou, a to hlavně ve smyslu správného chování vůči ostatním. Tento motivační prvek se týká především lidí starších, věřících, a to zhruba nad 60 let.

b.) Reciproční: zde se hlavním motivem pro výkon dobrovolnické činnosti stává pocit toho, že se dobrovolník naučí a pozná něco nového. Z toho vyplývá, že bude dobrovolník prospěšný ostatním potřebným lidem, ale i sám sobě. Reciproční motivace se týká mladých lidí kolem 30 let.

c.) Nerozvinutá motivace: hlavní motivační pohnutkou je zde pocit smysluplné práce. Dobrovolníci konkrétní organizaci důvěřují a mají dobrý pocit z toho, že mohou vykonávat správnou a efektivní činnost. Nerozvinutá motivace je spojována převážně s vysokoškolskými studenty, ale i s lidmi střední a starší generace (34).

1.5.4 Upevňování motivace dobrovolníků

Lidé, kteří vykonávají dobrovolnictví, je třeba neustále motivovat k další a další činnosti. Je důležité, aby se s dobrovolníky kvalitně pracovalo, a to hlavně na základě zpětné vazby. Nejen jejich motivaci, ale i pozitivní atmosféru na pracovišti zvyšujeme právě zpětnou vazbou, jako je např. hodnocení dobrovolníků. Toto hodnocení je třeba provádět pravidelně. Abychom zajistili spokojenost dobrovolníků, je zapotřebí tyto lidi dobře informovat a vzdělávat. Umožnit dobrovolníkům absolvovat semináře a školení vede také ke zvyšování jejich motivace (25). Aby se při výkonu dobrovolnické činnosti mohl chovat dobrovolník spontánně, ale současně naplňovat vytyčené cíle dané organizace, je důležité pro něho vytvořit vhodné podmínky. Pokud je příprava dobrovolníka nedostatečná a řízení nekvalitní, může dojít tomu, že se u dobrovolníků projeví nechuť činnost vykonávat. Tím pádem vznikne jejich ztráta a současně i nedůvěra dané organizace (25). Proto, aby se dobrovolníci mohli stát opravdovým prvkem, který bude dlouhodobě poskytovat pomoc konkrétní organizaci je zapotřebí, aby jim byla věnována alespoň taková péče jako profesionálům. Upevňování motivace souvisí také s tím, že dobrovolníky podporuje pocit, že dělají záslužnou činnost a jsou oceňováni a uznáváni nejenom na veřejnosti, ale i v soukromí. Dále také, že jejich přítomnost je žádoucí, potřebná a že mají možnost něco podstatného ovlivnit(25). Motivace dobrovolníků je úzce spjata s očekáváním od dobrovolnické práce . Existuje mnoho důvodů proč se člověk stane dobrovolníkem (1). Dle Debory Rogers (Ředitelka pro rovnost IfE a výzkumnice) je v dobrovolnické sféře nesmírně důležité budování osobních vztahů, protože uskutečněné studie prokázaly, že lidé jsou poté mnohem vstřícnější k pokračování v aktivitě, pokud mají mezi sebou užší vazby (32). Motivace se upevňuje také tím, že se jedinci ve skupině do dané činnosti aktivně zapojují a projevují ochotu. Dále mezi nimi dochází k interakci, a tím pádem i ke zvýšení

pracovního výkonu (11). Odměnou a obohacím je pro dobrovolníky i získání nových zkušeností, sociálních kontaktů a v neposlední řadě i přátel. Výkon dobrovolnických aktivit je smysluplné vyplnění volného času , které přináší pocit užitečnosti, což má také motivující sílu (37).

2. Cíl práce a výzkumné otázky

2.1 Cíl práce

Cílem práce je zjistit motivaci dobrovolníků, kteří se věnují dobrovolnické činnosti v oblasti canisterapie. Dílčím cílem je zjistit, jak s motivací dobrovolníků dále pracují koordinátoři daného programu.

2.2 Výzkumné otázky

Vzhledem ke stanovenému cíli byla definována hlavní výzkumná otázka:

Proč dobrovolníci věnují svůj volný čas právě canisterapeutické činnosti ?

Byla stanovena dílčí výzkumná otázka:

Jak pracují koordinátoři s motivací dobrovolníků ?

3. Metodika

3.1 Výzkumná strategie

Pro zpracování empirické části byla zvolena kvalitativní výzkumná strategie. Disman uvádí, že: „*kvalitativní přístup je nenumerické šetření a interpretace sociální reality, jehož cílem je odkrývat význam podkládaný sdělovanými informacemi.*“ (7, s. 16)

Data byla získávána pomocí focus group s dobrovolníky, kteří se věnují dobrovolnické službě v oblasti canisterapie a koordinátory dobrovolníků. Focus group je tzv. ohnisková skupina, kde probíhá skupinový rozhovor. Základem tohoto rozhovoru je dotazování. Focus group je efektivní, protože je pod stálou kontrolou, lze ho objektivně zaznamenat a shromáždit za daný časový úsek více informací. Dále také napomáhá tvořivému myšlení členů skupiny a je možné sledovat skupinovou dynamiku (32). Postup práce byl následující. Nejprve jsem oslovila dobrovolníky. Dále jsem zvolila písemnou formu souhlasu s nahráváním rozhovoru na digitální záznamové zařízení, kterou účastníci podepsali. Během rozhovoru jsem respondentům kladla jednotlivé otázky, které jsem měla předem připravené, a na které hledali odpovědi. Zároveň jsem se soustředila na atmosféru, chování a jednotlivé projevy členů. Tento skupinový rozhovor trval zhruba 1,5 hodiny. Získaná data byla vyhodnocena prostřednictvím obsahové analýzy rozhovorů.

3.2 Charakteristika výzkumného souboru

Pro realizaci výzkumu byla zvolena metoda záměrného výběru, a to deset dobrovolníků různé věkové kategorie, kteří se věnují canisterapii déle než půl roku. Záměrný (účelový) výběr je vlastně nejrozšířenější metodou výběru při aplikaci kvalitativního

přístupu. Výzkumný vzorek vybíráme tedy záměrně, a to hlavně na základě určitých vlastností. Dle stanovených kritérií vyhledáváme jedince, kteří dané kritérium splňují a jsou ochotni se do výzkumu zapojit (24). Dále bylo vybráno pět koordinátorů, kteří se danou činností zabývají a pracují s dobrovolníky.

Účastníci výzkumu byli vybráni prostřednictvím hlavního koordinátora, kterého jsem nejprve kontaktovala telefonicky. Setkala jsem se s velmi pozitivním přístupem ke spolupráci na mém výzkumu. S koordinátorem byla domluvena schůzka v Třeboni. Měla jsem tedy možnost sejit se s dobrovolníky, kteří mě velmi pozitivně přivítali a ochotně se do mého výzkumu zapojili. Respondenti se mohli ke každé otázce svobodně vyjádřit, jak sami uznali za vhodné. Rozhovor se odehrával v dohodnutém čase v Třeboni.

Celý tento rozhovor byl nahráván na digitální záznamové zařízení, proto bylo důležité dané respondenty nejprve obeznámit a požádat je o jejich svolení, a to písemnou formou. Respondenti byli upozorněni, že v žádném dokumentu nebudou zveřejňována jejich jména a jiné identifikační údaje.

Všichni tito zúčastnění dobrovolníci vykonávají tuto činnost pod canisterapeutickým sdružením Hafík.

3.3 Zpracování a vyhodnocení dat

Při zpracování odpovědí byly u jednotlivých účastníků výzkumu popsány shody i rozdíly v odpovědích na pokládané otázky. S jednotlivými respondenty byl proveden skupinový rozhovor, který byl zaznamenán na digitální záznamové zařízení. Následně byly výsledky zpracovány do jednotlivých tabulek. Tabulky jsem sestavovala dle jednotlivých okruhů otázek, které jsem respondentům během rozhovoru pokládala. Otázky, které jsou obsaženy v jednotlivých tabulkách, jsem sestavila tak, aby se k sobě

hodily a vzájemně na sebe navazovaly. Dále byly výsledky zpracovány prostřednictvím metody obsahové analýzy. *„Obsahová analýza je velmi široké spektrum dílčích metod a postupů sloužící k analýze jakéhokoliv textového dokumentu s cílem objasnit jeho význam, identifikovat jeho identické a syntaktické zvláštnosti, případně určit jeho strukturu.“* (24, s. 238)

4. Výsledky a jejich interpretace

Výsledkem jsou přehledné tabulky, které umožňují zobrazení získaných dat a jejich následné porovnání. Otázky, které jsou obsaženy v jednotlivých tabulkách, jsem sestavila tak, aby se k sobě hodily a vzájemně na sebe navazovaly.

4.1 Interpretace výsledků ve vztahu k výše položeným výzkumným otázkám

CHARAKTERISTIKA DOBROVOLNÍKA

1. Jste žena/muž?
2. Jaký je Váš věk?
3. Jaké je Vaše dosavadní vzdělání?

Tabulka č. 1

Respondenti	Pohlaví	Věk	Vzdělání
Dobrovolník č. 1	<i>Žena</i>	<i>26</i>	<i>VŠ</i>
Dobrovolník č. 2	<i>Žena</i>	<i>33</i>	<i>VŠ</i>
Dobrovolník č. 3	<i>Muž</i>	<i>43</i>	<i>SŠ</i>
Dobrovolník č. 4	<i>Žena</i>	<i>24</i>	<i>VŠ</i>
Dobrovolník č. 5	<i>Žena</i>	<i>42</i>	<i>VŠ</i>
Dobrovolník č. 6	<i>Žena</i>	<i>21</i>	<i>SŠ</i>
Dobrovolník č. 7	<i>Muž</i>	<i>25</i>	<i>SŠ</i>
Dobrovolník č. 8	<i>Žena</i>	<i>27</i>	<i>VŠ</i>
Dobrovolník č. 9	<i>Žena</i>	<i>22</i>	<i>SŠ</i>
Dobrovolník č. 10	<i>Muž</i>	<i>23</i>	<i>SŠ</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

4. Čemu se věnujete ve volném čase?

Tabulka č. 2

Respondenti	Volný čas
Dobrovolník č. 1	<i>Mezi mé zájmy patří kynologie, myslivost, canisterapie.</i>
Dobrovolník č. 2	<i>Já považuji za své koníčky hlavně pejsky, koně, cyklistiku, lyžování a canisterapii.</i>
Dobrovolník č. 3	<i>Ve volném čase se věnuji canisterapii, kynologii a také fotografování.</i>
Dobrovolník č. 4	<i>Já mám ráda sporty se psem: dogtrekking, agility. Také sportuji já : aerobic, zumba, vacushape. Jinak samozřejmě canisterapie.</i>
Dobrovolník č. 5	<i>Mezi mé zájmy patří hlavně dcera, psi, koně, geocaching a canisterapie.</i>
Dobrovolník č. 6	<i>Věnuji se hlavně svému psovi, ráda si něco přečtu, také trávím hodně času u počítače a teď se zabývám věcmi do školy. Věnuji se canisterapii.</i>
Dobrovolník č. 7	<i>Ve volném čase se věnuji canisterapii, dobrovolnictví, také pořádám výlety, zajímá mě počítač a sporty.</i>
Dobrovolník č. 8	<i>Já se věnuji hlavně dobrovolnictví a to canisterapii, dále mám ráda kolo, lyže, výlety ale nejvíc rodinu, přátele a psa.</i>
Dobrovolník č. 9	<i>Hlavním koníčkem je pro mě canisterapie, dobrovolnictví a sporty.</i>
Dobrovolník č. 10	<i>Mými koníčky jsou dobrovolnictví, pes, vodní sporty, přátelé, lyžování a celkově canisterapie.</i>

Zdroj: vlastní výzkum

Všichni respondenti odpověděli, že mezi jejich zájmy patří právě Canisterapie, která je vzájemně spojuje. Jedinci, kteří vlastní svého psa uvedli, že se mu ve volném čase věnují. Dva respondenti, kteří psa nevlastní, toto neuvedli.

5. Jak dlouho se věnujete dobrovolné činnosti v oblasti canisterapie?

Tabulka č. 3

Respondenti	Délka poskytování dobrovolné činnosti
Dobrovolník č. 1	<i>5 let</i>
Dobrovolník č. 2	<i>12 let</i>
Dobrovolník č. 3	<i>3 roky</i>
Dobrovolník č. 4	<i>2 roky</i>
Dobrovolník č. 5	<i>3 roky</i>
Dobrovolník č. 6	<i>3 roky</i>
Dobrovolník č. 7	<i>3 roky</i>
Dobrovolník č. 8	<i>7 let</i>
Dobrovolník č. 9	<i>2 roky</i>
Dobrovolník č. 10	<i>2 roky</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

Čtyři respondenti uvedli, že se věnují dobrovolnictví v rámci canisterapie tři roky.

Tři respondenti uvedli, že se této činnosti věnují dva roky.

Další tři respondenti odpověděli, že se dobrovolnictví věnují pět, dvanáct a sedm let.

6. Proč se věnujete dobrovolnictví právě v oblasti canisterapie?

7. Kolik času vynaložíte na dobrovolnickou činnost?

Tabulka č. 4

Respondenti	Důvody pro výkon dobrovolnictví v oblasti canisterapie	Investovaný čas
Dobrovolník č. 1	<i>Kynologii se věnuji od malička, zároveň jsem chtěla pomáhat handicapovaným, toto je dokonalé skloubení. Svého současného psa jsem si pořizovala za účelem canisterapie.</i>	<i>1,5 hodiny týdně</i>
Dobrovolník č. 2	<i>Mám ráda zvířata a vždy jsem se snažila propojovat pomáhající profesi se zvířaty.</i>	<i>5 hodin týdně</i>
Dobrovolník č. 3	<i>Jednoznačně spojení potřeby pomáhat potřebným v kombinaci s prací se psem.</i>	<i>3 hodiny týdně</i>
Dobrovolník č. 4	<i>Můj pes i já máme vztah k dětem, ráda pomáhám tím, že můžu mezi děti přinést i nové informace</i>	<i>2 hodiny týdně</i>
Dobrovolník č. 5	<i>Mám pro tuto činnost vhodného psa, který má úžasnou povahu a má rád společnost, stejně jako já.</i>	<i>5 hodin týdně</i>
Dobrovolník č. 6	<i>To je docela jednoduché, miluji psy nadevše a když jsem viděla, kolik energie a lásky můžou předat dál, hned jsem věděla, že se v tom taky musím nějak angažovat :) A fakt mě to baví. Setkala jsem se s hodně skvělými lidmi, poznala úžasné pejsky a taky jsem se spoustě věcem přiučila.</i>	<i>2 hodiny týdně</i>
Dobrovolník č. 7	<i>Myslím si, že je úžasné, když mohu spojit příjemné s užitečným. Mám rád zvířata a lidi a</i>	<i>2 hodiny týdně</i>

<i>dobrovolnictví v oblasti canisterapie je velice přínosné nejen pro mě, ale i pro společnost.</i>		
Dobrovolník č. 8	<i>Je to zajímavá a přínosná forma pomoci lidem, kteří pomoc potřebují. Přínos Canisterapie je nesporný, navíc miluji psy. Úžasné reakce lidí na vycvičené psy.</i>	<i>1 hodina týdně</i>
Dobrovolník č. 9	<i>Obdivuji tuto formu pomoci a ráda trávím čas s lidmi a zvířaty. Je to tedy jediná příležitost jak zvládnou obojí.</i>	<i>2 hodiny týdně</i>
Dobrovolník č. 10	<i>Pořídil jsem si psa, který má pro canisterapii vhodnou povahu. Já osobně mám rád společnost a záslužnou činnost. Canisterapie tedy byla pro mě a mého psa jasná volba. Jsem rád, že se ji mohu věnovat.</i>	<i>2 hodiny týdně</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

Osm respondentů zmínilo, že se věnují dobrovolnictví právě v oblasti canisterapie, protože mají rádi psy a chtějí s nimi trávit čas, zároveň ale chtějí přispět svými schopnostmi dobré věci.

Dva respondenti, kteří nevládní svého psa, sdělili, že mají rádi zvířata a lidi, proto se rozhodli věnovat se zrovna této činnosti.

8. Máte nějakou předchozí zkušenost s dobrovolnictvím?

9. Věnujete se dobrovolnictví i v jiné oblasti než je canisterapie?

Tabulka č. 5

Respondenti	Jiná zkušenost s dobrovolnictvím	Dobrovolnictví v jiné oblasti
Dobrovolník č. 1	<i>Ano mám.</i>	<i>Jedná se o výcvik psů.</i>
Dobrovolník č. 2	<i>Ano mám.</i>	<i>Seniorům a rodinám s dětmi.</i>
Dobrovolník č. 3	<i>Ne, nemám.</i>	<i>Nedocházím.</i>
Dobrovolník č. 4	<i>Ano mám.</i>	<i>Dvě občanská sdružení: 1-Nagit- klub agility, 2-Dětské tábory v rámci sboru dobrovolných hasičů.</i>
Dobrovolník č. 5	<i>Nemám.</i>	<i>Nevykonávám.</i>
Dobrovolník č. 6	<i>Nemám.</i>	<i>Nevykonávám.</i>
Dobrovolník č. 7	<i>Ano mám.</i>	<i>Azylový dům.</i>
Dobrovolník č. 8	<i>Ano-program : Pět P, pořádání táborů.</i>	<i>Jsem koordinátorem programu Pět P ve Znojmě, dříve jsem chodila do domova pro seniory jako dobrovolník (povídat si, hrát hry).</i>
Dobrovolník č. 9	<i>Ano mám.</i>	<i>Seleziánské středisko</i>
Dobrovolník č. 10	<i>Nemám.</i>	<i>Nevykonávám.</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

Šest respondentů odpovědělo, že mají s dobrovolnictvím předchozí zkušenost. Zbylí čtyři respondenti předchozí zkušenost nemají a canisterapie je jejich prvotní účast v rámci dobrovolnictví.

10. Vlastníte pro realizaci této činnosti svého psa?

Tabulka č. 6

Respondenti	Pes
Dobrovolník č. 1	<i>Ano</i>
Dobrovolník č. 2	<i>Ano</i>
Dobrovolník č. 3	<i>Ano</i>
Dobrovolník č. 4	<i>Ano</i>
Dobrovolník č. 5	<i>Ano</i>
Dobrovolník č. 6	<i>Ano</i>
Dobrovolník č. 7	<i>Ne</i>
Dobrovolník č. 8	<i>Ano</i>
Dobrovolník č. 9	<i>Ne</i>
Dobrovolník č. 10	<i>Ano</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

Osm dobrovolníků sdělilo, že pro canisterapii vlastní svého psa. Dva respondenti svého psa nevládní a canisterapii se věnují pouze jako dobrovolníci bez psa.

MOTIVACE DOBROVOLNÍKA

1. Existuje nějaká okolnost, která Vás motivovala pro výkon dobrovolníka v oblasti canisterapie?

Tabulka č. 7

Respondenti	Motivující okolnost
Dobrovolník č. 1.	<i>Přátelství s lidmi, kteří již canisterapii vykonávali a také práce s dětmi.</i>
Dobrovolník č. 2	<i>Prvotní motivací byla účast programu canisterapie a účast na letním integračním canisterapeutickém táboře, tehdy jako dobrovolník bez psa.</i>
Dobrovolník č. 3	<i>Pořízení si skvělého psa a posléze seznámení s lidmi okolo o.s. Hafík a potřeba pomáhat.</i>
Dobrovolník č. 4	<i>Žádná okolnost mě pro výkon dobrovolnictví nemotivovala.</i>
Dobrovolník č. 5	<i>Motivoval mě hlavně můj pes.</i>
Dobrovolník č. 6	<i>Věděla jsem, že všeobecně zooterapie je skvělá věc. Ale největší motivace je asi to zažít a vidět, že to fakt může pomoci.</i>
Dobrovolník č. 7	<i>Velkou motivací pro mě bylo to, že jsem se chtěl věnovat dobrovolnictví a zároveň být v blízkosti zvířat, tedy psů.</i>
Dobrovolník č. 8	<i>Pomoc lidem, zábava a zapojení psa do aktivit.</i>
Dobrovolník č. 9	<i>Mě osobně motivovali kamarádi, kteří se canisterapii věnují.</i>
Dobrovolník č. 10	<i>Řekl bych, že mě vlastně motivoval předmět zooterapie ve škole.</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

Tři respondenti přiznali, že okolnost, která je skutečně motivovala, byl jejich pes. Dva dobrovolníci sdělili, že je motivovali jejich přátelé, kteří se již canisterapii věnují, což vypovídá o tom, že se informace o této činnosti dostávají k veřejnosti prostřednictvím přátel. Jeden respondent zmínil, že motivační okolnost, proč se zapojit,

vidí v účasti na letním integračním canisterapeutickém táboře, který ho natolik zaujal. Je ale zajímavé, že jeden dobrovolník přiznal, že nebylo nic, co by ho motivovalo. Jeden respondent řekl, že byl motivován tím, že se jedná o prospěšnou práci. Další respondent zmínil, že chtěl skloubit dobrovolnictví za přítomnosti zvířat, protože je má rád. Poslední respondent sdělil, že ho přesvědčil předmět zooterapie, což vypovídá o tom, že je tento předmět studentům prospěšný a může sloužit i jako motivace pro potencionální dobrovolníky.

2. Přináší Vám dobrovolnictví nějaký užitek?

3. Má pro Vás canisterapie nějaký osobní přínos?

Tabulka č. 8

Respondenti	Užitek	Osobní přínos
Dobrovolník č. 1	<i>Ano, zklidnění psa, nácvik socializace a chování v různých situacích.</i>	<i>Ano, znalost práce s handicapovanými lidmi.</i>
Dobrovolník č. 2	<i>Ne ani tak užitek jako prožitek.</i>	<i>Dobrý pocit a také radost z radosti druhých.</i>
Dobrovolník č. 3	<i>Učím se stále nové věci.</i>	<i>Přínosem je samozřejmě radost z dobře vykonané práce.</i>
Dobrovolník č. 4	<i>Užitek vidím v získávání nových dovedností a zkušeností, ale i užitek pro mého psa ve smyslu realizace.</i>	<i>Dobrý pocit, že jsem nějakým způsobem potřebná.</i>
Dobrovolník č. 5	<i>Pro mě je užitek vlastně dobrý pocit.</i>	<i>Co se týká osobního přínosu, i tady si myslím, že je to dobrý pocit.</i>
Dobrovolník č. 6	<i>Užitečné jsou pro mě nové zkušenosti, rady a informace.</i>	<i>Cítím se být prospěšná potřebným lidem.</i>
Dobrovolník č. 7	<i>Hlavním užitekem</i>	<i>Prospěšnost a</i>

	<i>jsou nové informace.</i>	<i>seberealizace.</i>
Dobrovolník č. 8	<i>Určitě zábava, poznání nového, praxe, zkušenosti, nové lidi a dobrý pocit.</i>	<i>Osobním přínosem jsou skvělí přátelé ze sdružení Hafík a z táborů. Také každodenní péče o psa.</i>
Dobrovolník č. 9	<i>Užitkem jsou pro mě úsměvy dětí.</i>	<i>Hlavním přínosem je dobrá nálada.</i>
Dobrovolník č. 10	<i>Velice užitečné jsou pro mne nové zkušenosti.</i>	<i>Osobní přínos vidím ve smyslu realizace záslužné činnosti.</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

Šest respondentů se shoduje v tom, že jim užitek přináší hlavně nové zkušenosti, dovednosti, rady a informace. Jeden dobrovolník se zaměřuje na užitek spíše pro svého psa. Další respondent v této oblasti nevidí ani tak užitek, jako spíše prožitek. Další dobrovolníci se shodují v tom, že je pro ně užitek dobrý pocit.

V rámci osobního přínosu se tři dobrovolníci shodují, že se jedná o dobrý pocit. Jeden respondent sdělil, že je pro něj přínosem znalost lidí s handicapem. Dva respondenti se shodovali v odpovědi, že je přínosem dobrá nálada a radost. Další dobrovolník vidí přínos v péči o psa a získání nových přátel. Poslední tři účastníci mají stejný názor v tom, že jsou prospěšní.

4. Ovlivnilo dobrovolnictví Váš život a pohled na svět?

Tabulka č. 9

Respondenti	Život a pohled na svět
Dobrovolník č. 1	<i>Ovlivnilo a to zejména v tom, že si uvědomuji jakou má naše zdraví hodnotu.</i>
Dobrovolník č. 2	<i>Ano ovlivnilo, poznala jsem mnoho lidí, kteří potřebují skutečnou pomoc a já mám to štěstí jim pomáhat.</i>
Dobrovolník č. 3	<i>Určitě ovlivnilo, kromě realizace v sociální-zdravotní oblasti, a tím uspokojení touhy pomáhat potřebným, jsem získal náhled do světa lidí s handicapem.</i>
Dobrovolník č. 4	<i>Ovlivnilo, a to velmi. Myslím si, že jsem přehodnotila svůj žebříček hodnot.</i>
Dobrovolník č. 5	<i>Jistě, jsem přesvědčená o tom, že mám jiný pohled na svět. Věnuji se prospěšné věci a mám z toho dobrý pocit.</i>
Dobrovolník č. 6	<i>Určitě ano, ovlivnilo to můj pohled na různé lidi, protože jsem za tu dobu měla možnost jich potkat opravdu spousty. Poznala jsem, že okolo pejsků je spousta lidí, kteří si dokážou opravdu nezištně pomáhat. No a na svět všeobecně taky. Spíš bohužel, protože vidím víc nespravedlnosti.</i>
Dobrovolník č. 7	<i>Jednoznačně ovlivnilo. Svůj volný čas využívám mnohem efektivněji než dříve.</i>
Dobrovolník č. 8	<i>Zcela, poznala jsem jiný život, získala jsem spoustu zkušeností a praxe, díky které teď sama mohu dělat koordinátora dobrovolníků a díky které mám asi i nyní práci.</i>
Dobrovolník č. 9	<i>Můj pohled na svět canisterapie jednoznačně ovlivnila, a to ve smyslu, že nejdůležitější je zdraví.</i>
Dobrovolník č. 10	<i>Myslím si, že se teď dívám na svět jinak. Rozeznávám skutečně podstatné věci od těch méně podstatných.</i>

Zdroj : Vlastní výzkum

Všichni respondenti se shodli na tom, že je dobrovolnictví zcela jistě ovlivnilo. Tři účastníci mají pocit, že je nejdůležitější zdraví, a tím pádem i přehodnocení žebříčku hodnot. Šest dobrovolníků má stejný názor ve smyslu, že jsou potřební a pomáhají jedincům, kteří to skutečně potřebují a tedy efektivně využívají svůj volný čas.

5. Myslíte si, že je Vaše snaha nějakým způsobem oceněna?

6. Podporuje Vás ve výkonu dobrovolnictví Vaše rodina a přátelé?

Tabulka č. 10

Respondenti	Oceněná snaha	Podpora
Dobrovolník č. 1	<i>Myslím, že si jí klienti váží, obzvláště rodiče handicapovaných dětí.</i>	<i>Mám naprostou podporu jak od rodiny, tak i od přátel a známých.</i>
Dobrovolník č. 2	<i>Ocenění nečekám, radost mám z radosti klientů a toho si i cením, když se canisterapie povede, je to ocenění i pro mě.</i>	<i>Mám již svoje dvě malé děti (obě do 5 let) a rodina a přátelé mě spíše odrazují, ať už si dám volno.</i>
Dobrovolník č. 3	<i>Dobrym pocitem, že člověk dělá něco, co má opravdu cenu.</i>	<i>Řekl bych, že mě všichni zcela podporují.</i>
Dobrovolník č. 4	<i>Snad ano.</i>	<i>Velmi to na mě oceňují.</i>
Dobrovolník č. 5	<i>Myslím si, že si klienti váží mé pomoci, a to je pro mne ocenění.</i>	<i>Mám podporu, která je pro mne velmi důležitá.</i>
Dobrovolník č. 6	<i>Myslím, že ano. Mám podporu od koordinátorů, když ji potřebuji a myslím, že stačí, když se děti začnou smát.</i>	<i>Ano určitě.</i>

Dobrovolník č. 7	<i>Podle mne je každý dobrovolník ceněn.</i>	<i>Spíše mne podporují.</i>
Dobrovolník č. 8	<i>Rozhodně, klienti a přínos pro jejich rozvoj, nabídky zaměstnání a zapojení do jiných zajímavých projektů.</i>	<i>Ano, i když nikdo z nich není dobrovolníkem.</i>
Dobrovolník č. 9	<i>Někdy mám pocit, že dobrovolnictví není oceňováno tak, jak by mělo být.</i>	<i>Rodina mne podporuje.</i>
Dobrovolník č. 10	<i>Velkým oceněním je pro mě dobrá nálada při canisterapii.</i>	<i>Ano všichni mne podporují.</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

Na otázku, zda je snaha dobrovolníků oceněna, mi devět respondentů odpovědělo, že si myslí, že ano. Jeden účastník přiznal, že není oceněna vždycky.

7. Co Vás motivuje k této činnosti?

Tabulka č. 11

Respondenti	Motivace
Dobrovolník č. 1	<i>Touha nějakým způsobem pomoci znevýhodněným občanům.</i>
Dobrovolník č. 2	<i>Docházím do dětského domova, kde děti nemohou mít vlastní zvířata , a tak jim tuto složku poskytujeme my. Motivací je opravdu jen radost z radosti druhých a také aktivita se zvířaty. Mám při zooterapii dostatek času strávit čas s pejsky a koněm a ještě tím pomoci.</i>
Dobrovolník č. 3	<i>Hlavní motivací je práce se psem a získání nových dovedností a zkušeností.</i>
Dobrovolník č. 4	<i>Stačí mi i to, že si děti zapamatují třeba jméno psa, maličkosti dělají radost.</i>
Dobrovolník č. 5	<i>Motivací je pro mne právě ten dobrý pocit.</i>
Dobrovolník č. 6	<i>Motivuje mne, že má tato činnost smysl. A dáel, že mě to prostě baví.</i>
Dobrovolník č. 7	<i>Motivuje mne to, že mě tato činnost prostě baví.</i>
Dobrovolník č. 8	<i>Hlavně přátelství, dobrý pocit, možnost pomáhat, dostat novou praxi a zkušenosti.</i>
Dobrovolník č. 9	<i>Je to hlavně dobrá nálada, zábava a radost.</i>
Dobrovolník č. 10	<i>Dobrý pocit, prospěšnost a zábava.</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

Mezi nejdůležitější otázku výzkumu patří právě: Co motivuje dobrovolníky k této činnosti? Respondenti odpovídali velmi podobně. Většinou je pro ně hlavní motivací pomáhat, získat nové dovednosti, přátele a spojit volný čas se svým psem a společností.

8. Doporučil/la by jste tuto oblast dobrovolnictví i Vaším přátelům?

Tabulka č. 12

Respondenti	Doporučení
Dobrovolník č. 1	<i>To záleží na povaze daného přítele, povaze psa, apod., pokud by byli vhodní, tak určitě.</i>
Dobrovolník č. 2	<i>Pouze přátelům se stejnými zájmy, u přátel, kteří nevidí smysl pomáhající profese jsem spíše podivínem a bláznem, že docházím dobrovolně za dětmi z dětského domova či v budoucnu na Oddělení následné péče v nemocnici.</i>
Dobrovolník č. 3	<i>No jasně, určitě ano.</i>
Dobrovolník č. 4	<i>Ne všem přátelům.</i>
Dobrovolník č. 5	<i>Ano doporučila.</i>
Dobrovolník č. 6	<i>Ano určitě.</i>
Dobrovolník č. 7	<i>Ano, určitě doporučil.</i>
Dobrovolník č. 8	<i>Ano, doporučuji.</i>
Dobrovolník č. 9	<i>Ano, zcela určitě.</i>
Dobrovolník č. 10	<i>Ano, určitě bych tuto činnost doporučil.</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

Šest dobrovolníků opovědělo, že by tuto oblast dobrovolnictví svým přátelům doporučilo. Tři respondenti se ale zamysleli nad tím, že je velice důležité, zda by se jejich přátelé na danou činnost skutečně hodili a že také záleží na povaze psa. Je dobré si uvědomit, že všichni lidé se pro oblast canisterapie nehodí.

9. Spolupracujete v dané oblasti s koordinátorem?

10. Je pro Vás tato spolupráce s koordinátorem důležitá?

Tabulka č. 13

Respondenti	Spolupráce	Důležitost spolupráce
Dobrovolník č. 1	<i>Ano.</i>	<i>Bez koordinátora některé činnosti (např. jednorázové akce) nejdou vykonávat. Je pro mne tedy důležitá.</i>
Dobrovolník č. 2	<i>Spolupracuji.</i>	<i>Nyní již ne tolik jako v počátcích dobrovolnické činnosti.</i>
Dobrovolník č. 3	<i>Spolupracuji.</i>	<i>Určitě ano.</i>
Dobrovolník č. 4	<i>Spolupracuji.</i>	<i>Ano, v rámci domlouvání jednorázových akcí.</i>
Dobrovolník č. 5	<i>Ano spolupracuji.</i>	<i>Není pro mne vždy důležitá.</i>
Dobrovolník č. 6	<i>Ano, s několika.</i>	<i>Určitě je, je to člověk, na kterého se vždycky mohu obrátit a kdo zajišťuje, aby vše probíhalo tak, jak to probíhat má.</i>
Dobrovolník č. 7	<i>Spolupracuji.</i>	<i>Je to pro mě důležité.</i>
Dobrovolník č. 8	<i>Ano.</i>	<i>Ano, vím na koho se mohu obrátit.</i>
Dobrovolník č. 9	<i>Samozřejmě spolupracuji.</i>	<i>Určitě je důležitá.</i>
Dobrovolník č. 10	<i>Ano spolupracuji.</i>	<i>Myslím, že je pro mne velmi důležitá.</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

Na otázku ohledně spolupráce s koordinátorem reagovali všichni respondenti stejně, protože s ním spolupracují. Odpovědi na otázku, zda je tato spolupráce důležitá,

se odpovědi nepatrně lišily. Osm dotazovaných mi sdělilo, že je pro ně velmi důležitá. Jeden dobrovolník přiznal, že byla tato spolupráce důležitá, zejména v počátcích dobrovolnictví. Jeden účastník odpověděl, že pro něj není vždy důležitá.

ZHODNOCENÍ TÉTO ČINNOSTI SAMOTNÝM DOBROVOLNÍKEM

1. Shodují se Vaše představy o výkonu dobrovolnictví v oblasti canisterapie s realitou?
2. Vnímáte nějaké překážky při své dobrovolnické práci?
3. Pokud ano, jakým způsobem je řešíte?

Tabulka č. 14

Respondenti	Shoda s realitou	Překážky	Řešení
Dobrovolník č. 1	<i>Ano shodují se.</i>	<i>Ano, nemoc psa, hárání, nedostek času atd...</i>	<i>Chce to čas a klid, jinak konzultace s koordinátorem.</i>
Dobrovolník č. 2	<i>Ano shodují.</i>	<i>Málo času.</i>	<i>Případně s koordinátorem.</i>
Dobrovolník č. 3	<i>Spíše jsou příjemně překonávány.</i>	<i>Je to časově náročné.</i>	<i>Nastanou-li, vždy se dají řešit s koordinátorem.</i>
Dobrovolník č. 4	<i>Shodují.</i>	<i>To, že není žádný jasný zákon v naší republice a neinformovanost lidí.</i>	<i>Jsem v občanském sdružení, které má jasná pravidla.</i>
Dobrovolník č. 5	<i>Shodují se.</i>	<i>Nedostatek času.</i>	<i>Řeším to s koordinátorem.</i>

<p>Dobrovolník č. 6</p>	<p><i>Myslím, že docela jo.</i></p>	<p><i>Překážky občas ze strany rodičů, když říkají, že dítě se psů bojí atd. Ono je to třeba úplně naopak. A taky málo času.</i></p>	<p><i>No nejlepší je, když vidí na vlastní oči, že dítěti žádné nebezpečí nehrozí, že si i pejska pohladí a směje se. Jinak schůzka s koordinátorem.</i></p>
<p>Dobrovolník č. 7</p>	<p><i>Shodují se s realitou.</i></p>	<p><i>Nedostatek času.</i></p>	<p><i>Obracím se na koordinátora.</i></p>
<p>Dobrovolník č. 8</p>	<p><i>Ano.</i></p>	<p><i>Málo času při dvou zaměstnáních a při dalších aktivitách.</i></p>	<p><i>Snažím se vše naplánovat tak, abych mohla na canis chodit i přes nedostatek času, proto samozřejmě chodím pouze 2x týdně, jinak bych chodila ráda i častěji, ale není kdy. Kontaktuji koordinátora.</i></p>
<p>Dobrovolník č. 9</p>	<p><i>Řekla bych, že ano.</i></p>	<p><i>Překážky nepociťuji jen časovou náročnost.</i></p>	<p><i>Vše konzultuji s koordinátorem.</i></p>

Dobrovolník č. 10	<i>Mé představy se shodují.</i>	<i>Hlavně málo času.</i>	<i>V případě nutnosti se obracím na koordinátora.</i>
--------------------------	---------------------------------	--------------------------	---

Zdroj: Vlastní výzkum

Devět dotazovaných odpovědělo, že shodují. Jeden dobrovolník dokonce řekl, že jsou nad jeho očekávání.

Reakce dobrovolníků na otázku, zda vnímají nějaké překážky, byly všeobecně shodné, že pociťují na tuto činnost nedostatek času.

Devět dobrovolníků odpovědělo, že pokud nastane nějaká překážka, vše konzultují se svým koordinátorem.

4. Existuje něco, co Vám při této činnosti vadí?

5. Myslíte si, že by se dalo v rámci tohoto programu něco vylepšit?

6. Myslíte si, že by se dalo něco vylepšit při spolupráci s koordinátorem?

Tabulka č. 15

Respondenti	Vadí mi	Vylepšení programu	Vylepšení s koordinátorem
Dobrovolník č. 1	<i>Neochota pracovníků zařízení ke spolupráci, ke vzdělávání (např. nepřítomnost personálu při provozování canisterapie, neochota zkusit něco nového, apod.)</i>	<i>Větší informovanost pro veřejnost a motivace pro potencionální dobrovolníky.</i>	<i>Jsem naprosto spokojena s prací koordinátorů.</i>
Dobrovolník č. 2	<i>Není nic, co by mi v této činnosti vadilo.</i>	<i>Určitě, komunikace se začínajícími dobrovolníky a „nábor“ či motivace veřejnosti k dobrovolnictví.</i>	<i>Ne, vše ok. Vždy dělá koordinátora někdo, kdo sám studuje či pracuje a tak chápu, že není dostatek času. Ideální by bylo, kdyby měl koordinátor úvazek, ale to zase finančně nezisková organizace neutáhne.</i>
Dobrovolník č. 3	<i>Zatím nic.</i>	<i>Momentálně nevím,</i>	<i>Ne, máme dobré</i>

		<i>ale o sebezlepšování se snažíme všichni, čímž posouváme dál i náš program canisterapie.</i>	<i>koordinátory.</i>
Dobrovolník č. 4	<i>Nevadí mi zatím nic.</i>	<i>To, že není žádný jasný zákon v naší republice a neinformovanost lidí.</i>	<i>Jsem v občanském sdružení, které má jasná pravidla.</i>
Dobrovolník č. 5	<i>Ne, zatím ne.</i>	<i>Informovanost.</i>	<i>Koordinátor je úžasný.</i>
Dobrovolník č. 6	<i>Nevím o ničem.</i>	<i>Myslím, že je pořád málo lidí, kteří o canisterapii ví. Myslím, že by se měl hlavně dostat třeba preventivní program do školek a škol.</i>	<i>Všechno je v pohodě.</i>
Dobrovolník č. 7	<i>Zatím nic.</i>	<i>Asi informovanost.</i>	<i>Nemám problém.</i>
Dobrovolník č. 8	<i>Neznalost lidí a to, že si myslí, že pes je hračka.</i>	<i>Vždy je co vylepšovat, ale myslím, že je to hodně o osobnosti jednotlivce a komunikaci mezi sebou.</i>	<i>Koordinátor je báječný, píše, stará se, je k dispozici, plní vše co potřebujeme.</i>
Dobrovolník č. 9	<i>O ničem nevím.</i>	<i>Informovat</i>	<i>Mám skvělého</i>

	<i>veřejnost.</i>	<i>koordinátora.</i>
Dobrovolník č. 10	<i>Nic mi nevadí.</i>	<i>Větší informovanost.</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

Šest respondentů sdělilo, že je potřeba vylepšit zejména informovanost o této činnosti.

Na otázku, jestli si dobrovolníci myslí, že je třeba něco vylepšit ve spolupráci s koordinátorem, se všichni jednoznačně shodli, že ne.

7. Chcete se i nadále věnovat dobrovolnictví v oblasti Canisterapie?

8. Myslíte si, že je informovanost veřejnosti o možnosti vykonávání dobrovolnictví v oblasti canisterapie dostatečná?

Tabulka č. 16

Respondenti	Dobrovolnictví	Informovanost veřejnosti
Dobrovolník č. 1	<i>Chci, protože je to fajn.</i>	<i>Není.</i>
Dobrovolník č. 2	<i>Určitě ano.</i>	<i>Je těžké najít dobrovolníky, kteří by navíc měli vhodného psa, nebo se chtěli intenzivně věnovat přípravě a výcviku psa. Je to náročnější než klasická dobrovolnická činnost.</i>
Dobrovolník č. 3	<i>No jasně.</i>	<i>Osvěty není nikdy dost – snažíme se o ni ve sdružení co to jde.</i>
Dobrovolník č. 4	<i>Budu, je to můj koníček.</i>	<i>Tak to bohužel není.</i>
Dobrovolník č. 5	<i>Chci se tomu i nadále věnovat.</i>	<i>Kdo má zájem, tak si informace zjistí.</i>
Dobrovolník č. 6	<i>Určitě budu a uvažuji i o dalším pejskovi.</i>	<i>No bohužel po skončení spolupráce Hafíka, kde jsem členem a ZSF se informovanost ještě snížila. Takže určitě by nebylo na škodu dobrovolnictví v canis dál propagovat.</i>
Dobrovolník č. 7	<i>Samozřejmě.</i>	<i>Myslím, že ne, a to je chyba.</i>
Dobrovolník č. 8	<i>Ráda.</i>	<i>Tak to určitě není.</i>

Dobrovolník č. 9	<i>Budu se tomu i nadále věnovat.</i>	<i>Informovanost je minimální.</i>
Dobrovolník č. 10	<i>Určitě ano.</i>	<i>Není, a to je velká škoda.</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

Všech deset dobrovolníků mi na otázku, zda se i nadále chtějí věnovat canisterapii, s úsměvem odpovědělo, že zcela určitě ano.

V rámci rozhovoru, zda je informovanost veřejnosti dostatečná, měli dobrovolníci odlišné názory. Osm účastníků výzkumu řeklo, že informovanost dostatečná není. Jeden respondent, ale tvrdil, že pokud má někdo skutečný zájem, informace si vždy obstará. Jeden dotazovaný také uvedl, že je tato oblast dobrovolnictví náročná, a tudíž je i náročné dobrovolníky shánět.

9. Co je pro Vás při výkonu dobrovolnictví důležité?

Tabulka č. 17

Respondenti	Co je důležité
Dobrovolník č. 1	<i>Zpětná vazba a dobrý pocit.</i>
Dobrovolník č. 2	<i>Vědomí podpory vysílající organizace, organizační zajištění (smlouva) ze strany vysílající organizace, klíčový kontaktní pracovník cílové organizace a komunikace s ním, spolupráce personálu.</i>
Dobrovolník č. 3	<i>Dobrý pocit z vykonávané činnosti a spolehlivé zázemí ze strany koordinátora (resp. našeho o.s. Hafík).</i>
Dobrovolník č. 4	<i>Informovanost učitelek, terapeutek atd., zdravý pes i já.</i>
Dobrovolník č. 5	<i>Radost z práce, vědomí, že můžeme být já i pes pro někoho užiteční, někoho potěšit.</i>
Dobrovolník č. 6	<i>Důležitá je hlavně pohoda moje a mého psa. Dál dobré zázemí v zařízení, do kterého docházíme, a to si já nemohu vynachválit. Pak samozřejmě supervize, pokud je nějaký problém a spolupráce s koordinátory jednorázových akcí i pravidelných docházení do zařízení.</i>
Dobrovolník č. 7	<i>Dobrý pocit a radost z dobře vykonané práce.</i>
Dobrovolník č. 8	<i>Přínos pro klienta a hlavně to, že to mého psa baví a já odejdu potom s dobrým pocitem.</i>
Dobrovolník č. 9	<i>Vzájemné porozumění, zájem klientů a dobrý pocit.</i>
Dobrovolník č. 10	<i>Komunikace, vzájemná spolupráce a zodpovědnost.</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

Všeobecně se dobrovolníci shodli na tom, že je důležitá komunikace, spolupráce, zodpovědnost, zpětná vazba, dobrý pocit, supervize a pohoda celého týmu.

CHARAKTERISTIKA KOORDINÁTORA

1. Jaké je Vaše dosavadní vzdělání?
2. Jakému programu se jako koordinátor věnujete?
3. Jak dlouho se věnujete roli koordinátora?

Tabulka č. 18

Koordinátoři	Vzdělání	Program	Doba činnosti
Koordinátor č. 1	<i>VŠ</i>	<i>Koordinátor dobrovolníků se psy.</i>	<i>6 měsíců</i>
Koordinátor č. 2	<i>VŠ</i>	<i>Koordinátor dobrovolníků se psy.</i>	<i>1 rok</i>
Koordinátor č. 3	<i>VŠ</i>	<i>Koordinátor dobrovolníků bez psa.</i>	<i>2 roky</i>
Koordinátor č. 4	<i>VŠ</i>	<i>Koordinátorka dobrovolníků.</i>	<i>8 měsíců</i>
Koordinátor č. 5	<i>VŠ</i>	<i>Koordinátorka pro canisterapii.</i>	<i>1 rok</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

PRACOVNÍ NÁPLŇ KOORDINÁTORA

1. V čem spočívá Vaše pracovní náplň?

2. Myslíte si, že je Vaše spolupráce s dobrovolníky přínosná?

3. Kolik času z Vaší pracovní doby věnujete přímé práci s dobrovolníky?

Tabulka č. 19

Koordinátoři	Pracovní náplň	Přínos	Věnovaný čas %
Koordinátor č. 1	<i>Předávání informací novým zájemcům o canisterapii. Práce s canisterapeutickými týmy (koordinace činnosti ve sdružení), v přípravě (příprava na dobrovolnickou činnost), otestovanými (již po zkouškách). Poskytování rad, informací a podpory dobrovolníkům. Zajišťování pravidelného docházení do zařízení na canisterapii (domlouvání nových zařízení, řešení problémů v zařízení). Vedení evidence dobrovolníků.</i>	<i>Určitě ano.</i>	<i>70 %</i>
Koordinátor č. 2	<i>Práce s dobrovolníky (informace, rady, příprava, podpora). Příprava na dobrovolnictví.</i>	<i>Ano.</i>	<i>50 %</i>
Koordinátor č. 3	<i>Práce s dobrovolníky (komunikace, supervize, informace, rady). Práce s potencionálními dobrovolníky (informace, motivace). Zajišťování akcí.</i>	<i>Ano.</i>	<i>80 %</i>
Koordinátor č. 4	<i>Koordinace ve sdružení. Práce s dobrovolníky (informace, rady, motivace). Realizace dobrovolnických programů. Bezpečí dobrovolníků.</i>	<i>Ano</i>	<i>50%</i>
Koordinátor č. 5	<i>Spolupráce s dobrovolníky (podpora, komunikace, důvěra). Realizace akcí. Supervize.</i>	<i>Ano</i>	<i>70%</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

Koordinátoři se v odpovědích na otázku, jaká je jejich pracovní náplň, shodli na tom, že spolupracují s dobrovolníky, mají na starosti přípravu programů, akcí, pořádají supervize a důležitá je hlavně komunikace, důvěra a podpora dobrovolníků.

4. Co děláte pro to, aby byli dobrovolníci spokojeni?
5. Jak pomáháte dobrovolníkům řešit nenadálé situace?
6. Zjišťujete, co Vaše dobrovolníky motivuje?
7. Jakým způsobem to zjišťujete?

Tabulka č. 20

Koordinátoři	Spokojenost dobrovolníků	Řešení situací	Motivace dobrovolníků	Zjišťování
Koordinátor č. 1	<i>Snažím se jim vyjít vstříc.</i>	<i>Rada po e-mailu, po telefonu, rozhovor s dobrovolníkem, rozhovor se zaměstnancem organizace.</i>	<i>Ano zajímáme.</i>	<i>Rozhovor s dobrovolníky (individuální, skupinový)</i>
Koordinátor č. 2	<i>Významná je komunikace.</i>	<i>Nejlepší je sejt se osobně a společně to řešit.</i>	<i>Samozřejmě.</i>	<i>Rozhovory.</i>
Koordinátor č. 3	<i>Podporuji je.</i>	<i>Jednoznačně rozhovorem a následně hledáme vhodná řešení.</i>	<i>Ano zajímáme.</i>	<i>Supervize.</i>
Koordinátor č. 4	<i>Pořádáme supervize, kde si vzájemně vyměňují informace.</i>	<i>Důležitá je důvěra, aby se mi dobrovolník nebál svěřit, dále následuje společné hledání řešení.</i>	<i>Ano.</i>	<i>Rozhovory (email, telefon). Supervize.</i>
Koordinátor č. 5	<i>Komunikuji s nimi přes</i>	<i>Sejdeme se a o všem si v klidu</i>	<i>Jistě.</i>	<i>Rozhovory, supervize.</i>

*email, telefon, promluvíme, pokud
osobně. je to v mých silách
situaci řešíme.*

Zdroj: Vlastní výzkum

Koordinátoři mi sdělili, že pro spokojenost dobrovolníků, dělají maximum a snaží se jim vždy vycházet vstříc. Pokládají za důležité hlavně pořádané supervize.

Ohledně nenadálých situací mají koordinátoři takový názor, že je nejlepší osobní setkání s dobrovolníkem a společné hledání řešení. Jeden koordinátor zmínil důvěru, která je v dané oblasti velmi důležitá.

Všichni respondenti se vzájemně shodli, že je motivace pro dobrovolníky významná a nezbytná, a proto se o ni jako koordinátoři zajímají. Nejčastěji to zjišťují prostřednictvím rozhovorů a supervize.

8. Jak se získanými informacemi dále pracujete?

9. Myslíte, že je motivace pro výkon dobrovolnictví důležitá?

10. Navrhněte nějaký způsob jak dobrovolníka motivovat.

11. Čím jsou podle Vašeho názoru dobrovolníci nejčastěji motivováni?

Tabulka č. 20

Koordinátoři	Zpracované informace	Důležitost motivace	Jak motivovat	Nejčastější motivace
Koordinátor č. 1	<i>Pokud je přání dobrovolníka v našich silách a je reálné, tak se mu snažíme vyjít vstříc.</i>	<i>Ano velice.</i>	<i>Během individuálního rozhovoru. Během supervize či skupinového rozhovoru. Předáváním zkušeností od ostatních. Podpora při nesnázích.</i>	<i>Práci a zkušenostmi ostatních.</i>
Koordinátor č. 2	<i>Snažím se pomoci.</i>	<i>Musí být motivován.</i>	<i>Seznámit ho s danou činností a sdělit mu pozitiva i negativa.</i>	<i>Vlastní pes, touha pomáhat, věnovat se něčemu zajímavému.</i>
Koordinátor č. 3	<i>Podporuji ho a pomáhám.</i>	<i>Jednoznačně.</i>	<i>Prostřednictvím informací, odměn.</i>	<i>Spojení pomoci za přítomnosti zvířat.</i>
Koordinátor č. 4	<i>Zajímám se o něj, komunikuji s ním a řeším</i>	<i>Ano.</i>	<i>Obeznámit ho s danou oblastí, vyjít mu vstříc, podporovat.</i>	<i>Trávit čas se svým psem a zároveň pomáhat.</i>

	<i>nenadálé situace.</i>			
Koordinátor č. 5	<i>Snažím se dobrovolníku vyjít vstříc.</i>	<i>Bez motivace to nejde.</i>	<i>Komunikovat, podporovat, pomáhat.</i>	<i>Pes, chtít vykonávat něco užitečného.</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

S informacemi koordinátoři dále pracují tak, že se snaží dobrovolníky podporovat, pomáhat jim a vycházet vstříc.

Koordinátoři se také vzájemně shodli na tom, že je motivace pro výkon dobrovolnictví nesmírně důležitá.

Nejčastější odpovědi na otázku, jak dobrovolníka motivovat, byly takové, že je třeba s danou oblastí jedince nejprve seznámit a sdělit mu potřebné informace. Dále je třeba kvalitní spolupráce.

Nejčastější motivací je podle koordinátorů výkon smysluplné činnosti a zároveň zapojení svého psa do programu. Na tuto otázku reagovali stejně i dobrovolníci.

12. Oceňujete své dobrovolníky?

13. Jakým způsobem je oceňujete?

Tabulka č. 21

Koordinátoři	Ocenění dobrovolníka	Jaké
Koordinátor č. 1	<i>Ano.</i>	<i>Zajišťujeme jim jako canisterapeutickému týmu pojištění. Dle finanční možnosti sdružení, možnost nákupu materiálu na canisterapii.</i>
Koordinátor č. 2	<i>Určitě.</i>	<i>Týká se to pojištění, nákupu materiálu.</i>
Koordinátor č. 3	<i>Ano.</i>	<i>Zajišťujeme pomůcky, hradíme pojištění, proplácíme dopravu.</i>
Koordinátor č. 4	<i>Ano.</i>	<i>Pořádáme den dobrovolníků, proplácíme materiál, dopravu.</i>
Koordinátor č. 5	<i>Ano.</i>	<i>Hradíme pojištění, popř. pomůcky.</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

Zde se koordinátoři shodli na tom, že dobrovolníky oceňují, a to nejčastěji formou úhrady pojištění a materiálu.

14. Jste za svou činnost placeni?

Tabulka č. 22

Koordinátoři	Odměna koordinátorům
Koordinátor č. 1	<i>Pokud vyjde projekt, tak ano.</i>
Koordinátor č. 2	<i>Záleží na projektu.</i>
Koordinátor č. 3	<i>Ano jsem.</i>
Koordinátor č. 4	<i>Jsem.</i>
Koordinátor č. 5	<i>Ano.</i>

Zdroj: Vlastní výzkum

5. Diskuze

Domnívám se, že se jedná o velmi aktuální téma, protože se oblast dobrovolnictví stává ve společnosti velmi oblíbenou činností a také se o ní neustále více hovoří ve smyslu, jak efektivně využít svůj volný čas.

Hlavním cílem této práce bylo zjistit, proč dobrovolníci věnují svůj volný čas právě canisterapeutické činnosti. Dílčím cílem bylo zjistit, jak s motivací dobrovolníků pracují koordinátoři daného programu.

U dotazovaných respondentů jsem se setkala s pozitivními reakcemi a ochotou spolupracovat.

Výzkum byl zaměřen jak na dobrovolníky, tak i koordinátory pohybující se v oblasti canisterapie. S ohledem na tyto cílové skupiny byly stanoveny jednotlivé okruhy otázek týkající se dobrovolníků: (1. charakteristika dobrovolníka, 2. motivace dobrovolníka, 3. zhodnocení této činnosti samotným dobrovolníkem) a dále okruhy otázek týkající se koordinátorů: (1. charakteristika koordinátora, 2. pracovní náplň koordinátora).

Tři okruhy otázek týkající se dobrovolníků.

První okruh byl zaměřen na charakteristiku dobrovolníků. Věkové rozmezí respondentů bylo rovnoměrného zastoupení. Na základě údajů, které zpracovalo Dobrovolnické centrum Ústí nad Labem v roce 2001, převažovaly jako dobrovolníci jednoznačně ženy **(34)**. Ze získaných dat vyplynulo, že se dobrovolnictví v oblasti canisterapie věnují více ženy než muži. Toto zjištění může mít souvislost s tím, že se dobrovolnické službě věnují především studenti humanitně zaměřených fakult, a to zejména oboru pomáhajících profesí, kde valnou většinu tvoří právě ženy **(34)**.

Za přínosné považuji výsledky k **(otázka č. 6, příloha)**, která byla věnována důvodům, proč se respondenti věnují právě canisterapii. Pro většinu dobrovolníků má tato činnost význam zvláště v tom, že splňuje jejich představy o seberealizaci a posiluje jejich

sebevědomí. Dobrovolnictví je pro dobrovolníka smysluplné využití volného času a obohacuje ho o nové zkušenosti, sociální kontakty a přátele (37). Dotazovaní dobrovolníci vykonávají tuto činnost právě proto, že vlastní psa s vhodnou povahou pro danou oblast. Chtějí s ním trávit společné chvíle a zároveň chtějí být prospěšní společnosti. Literatura uvádí, že právě povaha psa je pro canisterapeutickou službu velmi důležitá a pes se vybírá pro konkrétního klienta právě na základě své povahy (10).

Druhý okruh otázek byl věnován motivaci dobrovolníka. Existuje mnoho motivačních prvků, které mají významný vliv na provozování této činnosti. Příkladem mohou být přátelé a známí, díky kterým se lidé mohou dostat právě ke canisterapii (34). Toto tvrzení se shoduje s nejčastějšími výroky dotazovaných respondentů.

Za zajímavé zjištění považuji výsledek k (otázka č. 3, příloha), ve které dobrovolníci uváděli, co je jejich hlavním přínosem v souvislosti s výkonem dobrovolnictví. Osobní přínos je pro dobrovolníky také motivací. Jedná se o tzv. reciproční motivaci, která se vyznačuje tím, že je orientována na hledání prvků užitečných i pro samotného dobrovolníka. Dobrovolníci tak chápou výkon této činnosti jako spojení vykonání dobrého pro jiné lidi a současně i vlastního prospěchu (34). Dotazovaní respondenti uvedli, že je pro ně hlavním osobním přínosem získávání nových zkušeností, informací a nácvik dovedností. Mezi nové zkušenosti řadí respondenti především práci s lidmi se zdravotním postižením, s dětmi a seniory. Tím tak získávají i potřebné informace, týkající se např. nových způsobů komunikace, informace o jednotlivých chorobách a způsobu jejich terapie. Nové informace jim přináší pocit seberealizace a možnost se v rámci dobrovolnictví neustále zlepšovat.

Další otázka (otázka č. 4, příloha) v tomto okruhu se týkala vlivu dobrovolnictví na dobrovolníkův život a pohled na svět. Jankovský uvádí, že život lidé pokládají za tzv. základní hodnotu a vnímají ho většinou jako dar (17). Ukázalo se, že respondentům oblast dobrovolnictví velmi výrazně ovlivnila jejich život i pohled na svět v souvislosti s tím, že přicházejí do styku s lidmi se zdravotním postižením. Respondenti se zmiňují o tom, že si uvědomují, jak vysokou hodnotu má pro člověka jeho zdraví a s tím spojují a následné přehodnocení žebříčku lidských hodnot.

Za velmi zajímavý výsledek dále pokládám (**otázka č. 5, příloha**), která se dotýká ocenění dobrovolníků. Právě ocenění může být také motivačním prvkem. Ocenění dobrovolníka je proces, který by ho měl provázet po celý čas výkonu dobrovolnictví. Jsou i dobrovolníci, kteří tvrdí, že o pochvalu ani ocenění vlastně příliš nestojí. Přesto je důležité se této oblasti managementu věnovat (**34**). Výzkum poukázal na to, že dobrovolníci netouží po ocenění ve smyslu materiálním, ale naopak jim je největší počtou radost a spokojenost klientů a jejich rodin. Existuje mnoho způsobů jak dobrovolníky ocenit. Samozřejmě a mnohdy nejlepší odměnou je prosté „děkuji“ (**34**). Což vyplývá i ze získaných dat, které se s tímto tvrzením zcela ztotožňují, protože dobrovolníci vnímají samotnou činnost vlastně jako ocenění.

Za přínosné zjištění dále považuji výsledky vztahující se k (**otázka č. 6, příloha**), zda rodina dobrovolníky v této oblasti podporuje. Bohužel, ne vždy je rodina dobrovolnictví nakloněna. Dokazuje to i následující výrok rodičů: „*Proč tam, prosím tě, chodíš pomáhat zadarmo, když bys mohl dělat něco jiného a za peníze?*“ (**34**). Respondenti reagovali na tuto otázku spíše pozitivně. Rodina je podporuje, pomáhá jim, oceňuje jejich snahu a to je pro ně také velkou motivační silou, proč se canisterapii věnovat. V jednom případě byla ale odpověď odlišná, a to ve smyslu, že rodina respondenta spíše nabádá k tomu, aby více odpočíval a v dobrovolnictví ho tak příliš nepodporuje.

Také mne zaujal výsledek vyplývající z (**otázka č. 8, příloha**), zda by dobrovolníci výkon canisterapeutické služby doporučili i svým přátelům a mohli se tak stát inspirací a tedy i motivací pro potencionální dobrovolníky. Podmínkou věnovat se dobrovolnictví v rámci canisterapie je zejména kladný vztah k lidem a zvířatům. Hlavní předpoklady pro úspěšnou aplikaci této terapie jsou také genetické vlohy, výchova a vyžadovaný výcvik psa. Dalšími náležitostmi je potřebná motivace a dovednosti dobrovolníka při práci s klienty a zvířaty (**35**). Výzkum dokazuje, že se respondenti nad touto otázkou skutečně zamysleli, protože se pozastavují nad tím, že danou činnost nemůže vykonávat každý člověk. Přesto se ale osm respondentů shodlo ve své odpovědi a oblast canisterapie by svým přátelům doporučili. Dva respondenti nesouhlasili. V tomto směru

je zcela nezbytné, aby se canisterapii věnoval někdo, kdo má rád práci s lidmi i zvířaty. Proto se této činnosti nemůže věnovat každý (35).

Za důležité výsledky považuji (otázku č. 9 a otázku č. 10, příloha), zda dobrovolníci spolupracují s koordinátory daného programu a zda se jim tato spolupráce jeví jako důležitá. Koordinátor je člověk, který je schopný, empatický a nestranný. Se zaujetím se starostlivě věnuje svým dobrovolníkům (6). Koordinátor dobrovolníky nejenom vede, ale i hodnotí jejich výkon, řeší danou problematiku a organizuje příležitosti jak dobrovolníkům poděkovat (34). Ze získaných dat je zcela zjevné, že by se výkon dobrovolnictví neobešel bez přímé spolupráce s koordinátory daného programu. Respondenti s koordinátory spolupracují a tuto oboustrannou spolupráci považují za nesmírně důležitou, protože se na ně při řešení nenadálých situací s důvěrou obrací. Tento způsob zpětné vazby je pro dobrovolníky jednoznačnou motivací.

Třetí okruh otázek se týkal zhodnocení činnosti samotným dobrovolníkem. Za zajímavý výsledek, který se vztahuje k (otázka č. 9, příloha), zda se tito respondenti budou věnovat canisterapeutické službě i nadále. Zkušenosti dobrovolníků z prostředí českého dobrovolnictví poskytují pozitivní stimulační účinky k pokračování v dobrovolnických aktivitách (9). Získané údaje se s tímto výrokem zcela shodují a respondenti sdělují, že se hodlají i nadále canisterapii věnovat, protože je tato činnost baví a efektivně tak využívají svůj volný čas.

Dva okruhy otázek týkající se koordinátorů.

První okruh otázek se vztahuje k charakteristice koordinátorů daného programu. Prvním získaným výsledkem je (otázka č. 1, příloha), která souvisí se vzděláním. Koordinátoři odpověděli, že mají všichni vysokoškolské vzdělání. Další okruh otázek je směřován k jejich pracovní náplni. Za užitečný výsledek považuji (otázka č. 1, příloha), která se věnuje pracovní náplni. Koordinátor by měl úzce spolupracovat se svými dobrovolníky, mít možnost pravidelně pořádat supervize, udržovat poměr s dobrovolnickým centrem či vést potřebnou administrativu (34). Koordinátoři sdělili, že jsou jejich pracovní povinnosti velmi pestré. Věnují se především práci

s dobrovolníky v rámci poskytování informací, rad, podpory a motivace. Také pořádají supervize.

Dále se odkazují na získaný poznatek k **(otázka č. 2, příloha)**, která odpovídá na to, zda vidí koordinátoři spolupráci s dobrovolníky jako přínos. Získaná data ukazují, že koordinátoři tuto spolupráci za přínos skutečně považují, protože mohou s dobrovolníky komunikovat a zjišťovat potřebné informace, tím tedy i rozvíjet jejich motivaci. Koordinátoři preferují spíše osobní setkání.

Také poukazují na zjištění vyplývající z **(otázka č. 8, příloha)**, která se týká toho, jak se získanými informacemi od dobrovolníků jejich koordinátoři dále pracují. Koordinátor by měl být schopen svoji roli konat na základě otevřených a současně i upřímných vztahů s dobrovolníky, dále s nimi komunikovat a zjišťovat tak potřebné informace **(34)**. Z výzkumu vyplynulo, že koordinátoři se získanými informacemi dále pracují tak, že se snaží dobrovolníkům vycházet vstříc, pomáhat, podporovat a zajišťovat jim dobrovolnickou činnost.

Následně považují za zajímavý výsledek vztahující se k **(otázka č. 11, příloha)**, prostřednictvím, které se zjišťuje, co dobrovolníky motivuje. Dobrovolníci nevykonávají danou činnost jen tak, ale vedou je k tomu určité důvody, jsou motivováni **(9)**. Typické příklady motivace jsou získávání nových zkušeností a navazování nových přátelských vztahů **(34)**. Výzkum ukázal, že došlo ke shodnému názoru mezi koordinátory a dobrovolníky v oblasti motivace. Shodují se na tom, že hlavním motivačním prvkem, který vede k výkonu canisterapie je zejména pes, kterého dobrovolníci vlastní a chtějí se mu věnovat. Zároveň se ale chtějí angažovat i na poli dobrovolnictví, pomáhat společnosti a být tak užiteční. Shodná výpověď je k zamyšlení a plyne z ní, že je mezi koordinátory a dobrovolníky úzký vztah, kde se o motivaci vzájemně informují. Dalším poznatkem je výsledek k **(otázka č. 12, příloha)**, která souvisí s tím, zda koordinátoři své dobrovolníky oceňují. Ocenění dobrovolníků je často opomíjenou složkou. Je důležité si uvědomit, že právě ocenění vyplývá z kvalitní zpětné vazby mezi koordinátorem a dobrovolníkem **(34)**. Koordinátoři přiznali, že své dobrovolníky oceňují a považují tento akt za důležitý pro cílený rozvoj motivace. S tímto výrokem se pojí výsledek vztahující se k **(otázka č. 13, příloha)**, jakým

způsobem vlastně koordinátoři své dobrovolníky oceňují. Existuje mnoho způsobů a variant. Jednou z možností je předávání diplomů, dále realizování výletů, zveřejňování jejich činností či poskytování jiných možných výhod (34). Koordinátoři tvrdili, že je oceňují prostřednictvím různých výhod, a to zejména v souvislosti s úhradou pojištění, proplácením materiálu, který je pro canisterapeutickou činnost potřebný, příp. přispívání na dopravu.

Výzkumná otázka: **Proč dobrovolníci věnují svůj volný čas právě canisterapeutické činnosti?** Odpovědí je, že se dobrovolníci věnují canisterapii, protože vlastní svého psa a chtějí se mu věnovat. Zároveň se ale chtějí angažovat na poli dobrovolnictví a být tak prospěšní společnosti. Dále chtějí získat v této oblasti nové zkušenosti a informace, které považují za velmi cenné.

Dílčí výzkumná otázka: **Jak pracují koordinátoři s motivací dobrovolníků?** Z vyzkoumaných dat se zjistilo, že se koordinátoři snaží dobrovolníky podporovat, poskytovat jim potřebné informace, vycházet jim vstříc a zároveň je odměňovat. Za velmi důležitou považují právě komunikaci, která je nedílnou součástí jejich spolupráce s dobrovolníky. Koordinátoři upřednostňují spíše osobní kontakt s dobrovolníkem, protože si tak mohou lépe popovídat a zjistit co dobrovolníka skutečně motivuje a co ho naopak od této činnosti odrazuje. Přínos vidí v pořádání supervizí, protože si zde dobrovolníci vyměňují své zkušenosti, názory, rady, připomínky a postřehy, které je mohou také následně i motivovat. V neposlední řadě se koordinátoři snaží své dobrovolníky oceňovat, aby byla motivace dostatečná.

6. Závěr

Tato práce si klade za cíl „Zjistit, jaká je hlavní motivace dobrovolníků, vykonávajících canisterapii a jak s motivací dobrovolníků koordinátoři dále pracují“. Na základě výzkumu provedeného kvalitativní výzkumnou strategií s deseti dobrovolníky a pěti koordinátory daného programu se podařilo zjistit zajímavá fakta, ovlivňující poskytování dobrovolnictví v oblasti canisterapie. Mimoto se prostřednictvím výzkumu podařilo získat mnoho cenných informací, týkajících se názorů a domněnek dobrovolníků na danou problematiku v oblasti canisterapie. Pro naplnění cíle byla stanovena jedna výzkumná a jedna dílčí otázka. Získaná data byla zpracována prostřednictvím přehledných tabulek rozdělených do jednotlivých okruhů.

Na základě vyzkoumaných dat se domnívám, že je motivace v oblasti dobrovolnictví velmi důležitá. V oblasti canisterapie je přínosná motivace zejména prostřednictvím přátel, kteří tuto činnost vykonávají a poukazují tak na výhody, které z dobrovolnictví plynou. Dále v souvislosti s koordinátory, kteří s dobrovolníky spolupracují a mohou tak velkým dílem k rozvoji motivace přispět. Nedílnou součástí jsou pořádané supervize, kde se mohou dobrovolníci motivovat navzájem a sdělovat si potřebné informace. Velký důraz přikládám motivaci, která souvisí s osobním přínosem dobrovolníka. Tento osobní přínos se týká zejména získávání nových zkušeností, ale i dobrého pocitu, který dobrovolníci při výkonu canisterapie prožívají. Právě dobrá atmosféra a spokojenost klientů je pro dobrovolníky velmi motivujícím prvkem. Následně bych se aktivněji věnovala informovanosti, ohledně dobrovolnictví a canisterapie, protože ji považuji za významnou a zcela nezbytnou k tomu, aby se programu mohlo účastnit stále více dobrovolníků.

Na základě získaných dat, které tento výzkum přinesl, bych **doporučila, aby se potencionální dobrovolníci, kteří jeví zájem o canisterapeutickou činnost, nebáli kontaktovat dobrovolníky, kteří se canisterapii již věnují a mohou tak poskytovat cenné rady a informace. Dále bych se zaměřila na sdružení, jako je např. Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík o.s. a Pomocné tlapy p.p.s., která**

mají možnost širokou veřejnost informovat o výhodách canisterapie a přispět tak k motivaci pro potencionální dobrovolníky .

Závěrem mohu konstatovat, že výše definovaná doporučení, která byla indukována na základě výzkumných dat, budou předána Výcvikovému canisterapeutickému sdružení Hafík o.s., které o ně projevilo zájem, protože se canisterapii a svým dobrovolníkům aktivně věnuje. Přínos je patrný i pro koordinátory dobrovolníků a současné či potencionální dobrovolníky. Patrný přínos se v souvislosti s koordinátory, týká zejména motivace. Koordinátoři se mohou inspirovat ze získaných dat a na motivaci dobrovolníků se tak i cíleně zaměřit. Aktivně a kreativně s motivací pracovat. Ohledně dobrovolníků je přínosné i zjištění, že je dobrovolnická činnost patřičně oceňována a to spíše ve smyslu dobrého pocitu z kvalitně odvedené práce. Přínosem pro potencionální dobrovolníky je, že se mohou dozvědět o této oblasti více informací a zjistit, zda by je tato činnost zajímala a chtěli se ji následně věnovat.

7. Seznam použitých zdrojů

1. BŘÍZOVÁ, Bohdana a Šárka KOUBOVÁ. The motivation of volunteers in the mentoring Program pět P. 2011. ISSN 978-80-904948-1-7.
2. BŘÍZOVÁ, Bohdana a Šárka KOUBOVÁ. Význam výcviku dobrovolníků ve zdravotně sociální sféře. *Kontakt*. 2008, č. 2. ISSN 1212-4107.
3. BUDIANSKY, Stephen. *Pravda o psech: sonda do minulosti, společenských zvyklostí, chování a morálky živočišného druhu Canis Familiaris*. 1. vyd. Překlad Růžena Loulová. Praha: Columbus, 2002, 207 s. ISBN 80-724-9110-5.
4. BURSOVÁ, Zuzana. Pravidla a podmínky dobrovolnického programu na ZSF JUCanisterapie. *Kontakt: Pravda o zooterapii*. 2008, č. 2. ISSN 1212-4117.
5. Canisterapie. *Canisterapie* [online]. [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: www.canisterapie.org
6. CARROLL, Michael a Margaret THOLSTRUPOVÁ. *Integrativní přístupy k supervizi*. Vyd. 1. Editor Michael Carroll, Margaret Tholstrup. V Praze: Triton, 2004, 280 s. ISBN 80-725-4582-5.
7. DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: Příručka pro uživatele*. 3.vyd. Praha: Karolinum, 2000, 374 s. ISBN 80-246-0139-7.

8. EISERTOVÁ, Jaroslava a Renata ŠVESTKOVÁ. *Pobytové a volnočasové aktivity se zaměřením na problematiku canisterapie*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 2011, 104 s. ISBN 978-80-7394-294-6.
9. FRIČ, Pavol a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. Praha: Hestia, 2010, 263 s. ISBN 978-809-0369-689.
10. GALAJDOVÁ, Lenka a Zdenka GALAJDOVÁ. *Canisterapie: pes lékařem lidské duše*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011, 167 s. ISBN 978-807-3678-791.
11. GAMMONLEY, Judy. *Animal-assisted therapy: therapeutic interventions*. Renton, WA: Delta Society, c1997, 1 v. (various pagings). ISBN 18-897-8503-2.
12. HAWKINS, Peter a Robin SHOHET. *Supervize v pomáhajících profesích*. Vyd. 1. Překlad Helena Hartlová. Praha: Portál, 2004, 202 s. ISBN 978-807-1787-150.
13. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012, 407 s. ISBN 978-802-6202-196.
14. JAKUBÍKOVÁ, Jitka. Sociální péče: Zooterapie v sociálních službách canisterapie. *Sociální péče*. 2009, roč. 6, č. 3, s. 53. ISSN 1213-2330.
15. JANÍČKOVÁ, Renata a Vladimíra ZMEŠKALOVÁ. *Metodika práce s dobrovolníky*. Vyd. 1. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2011, 56 s. ISBN 978-80-87455-07-4.
16. JANKOVSKÝ, Jiří. *Ucelená rehabilitace dětí s tělesným a kombinovaným postižením: somatopedická a psychologická hlediska*. 2. vyd. Praha: Triton, 2006, 173 s. ISBN 80-

725-4730-5.

17. KOPŘIVA, Karel. *Lidský vztah jako součást profese*. 6., V Portálu 5. vyd. Praha: Portál, 2011, 147 s. ISBN 978-807-3679-224.
18. MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Vyd. 2., přeprac. Praha: Portál, 2008, 271 s. ISBN 978-80-7367-368-0.
19. MICHKOVÁ, Adéla. *Supervize*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 2008, 106 s. ISBN 978-80-7394-145-1.
20. MICHŇOVÁ, Zlata. Já a dobrovolnický program canisterapie. *Quo Vadis*. 2008, č. 2.
21. MIKŠÍK, Oldřich. *Psychologická charakteristika osobnosti*. 2. přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2007, 273 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 978-802-4613-048.
22. MILLER, Karen a Maggie TAI TUCKER. *The Pet Partners team training course: a Delta Society program for animal-assisted activities and therapy*. 6th ed. Renton, WA: Delta Society, 2004. ISBN 18-897-8522-9.
23. MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2006, 332 s. ISBN 80-247-1362-4.
24. MÜLLEROVÁ, Magdalena a Kateřina DOLEŽALOVÁ. *Dobrovolníci pro kulturu: dobrovolnická činnost v kulturních organizacích*. 1. vyd. Praha: Česká kancelář programu Culture nákladem Institutu umění-Divadelního ústavu, 2011, 128 p. ISBN 80-700-8268-2.

25. NAKONEČNÝ, Milan. *Sociální psychologie organizace*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005, 225 s. ISBN 80-247-0577-X.
26. NERANDŽIČ, Zoran. *Animoterapie, aneb, Jak nás zvířata léčí: praktický průvodce pro veřejnost, pedagogy i pracovníky zdravotnických zařízení a sociálních ústavů*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2006, 159 s. Albatros Plus, 59. ISBN 80-000-1809-8.
27. ODENDAAL, Johannes. *Zvířata a naše mentální zdraví: proč, co a jak*. Vyd. v češtině 1. Praha: Brázda, 2007, 173 s. ISBN 978-802-0903-563.
28. PLAMÍNEK, Jiří. *Tajemství motivace: jak zařídit, aby pro vás lidé rádi pracovali*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007, 127 s. ISBN 978-80-247-1991-7.
29. ŘÍČAN, Pavel. *Psychologie osobnosti: obor v pohybu*. 6., rev. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2010, 208 s. Psyché (Grada). ISBN 978-802-4731-339.
30. SOZÁNSKÁ, Olga. Nadšení není kvalifikace. *Můžeš*. 2012, č. 12. ISSN 1213-8908.
31. SURYNEK, Alois. *Základy sociologického výzkumu*. 1.vyd. Praha: Management Press, 2001, 160 s. ISBN 80-726-1038-4.
32. TAUER, Zdeněk. Sociální péče: Canisterapie. *Sociální péče*. 2005, roč. 6, č. 2, s. 34. ISSN 1213-2330.
33. TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006, 149 s. ISBN 80-736-7178-6.
34. VELEMÍNSKÝ, Prof.MUDr. Miloš. *Zooterapie ve světle objektivních poznatků*. Editor Miloš Velemínský. České Budějovice: Dona, 2007, 335 s. ISBN 978-807-3221-096.

35. VÝROST, Jozef. *Sociální psychologie. 2.*, přeprac. a rozš. vyd. Editor Ivan Slaměník. Praha: Grada, 2008, 404 s. Psyché (Grada). ISBN 978-802-4714-288.
36. ZÁŠKODNÁ, Helena a Zdeněk MLČÁK. *Osobnostní aspekty prosociálního chování a empatie*. Praha: Triton, 2009, 391 s. ISBN 978-807-3873-066.

8. Přílohy

Příloha č. 1 - Souhlas s nahráváním rozhovoru na digitální záznamové zařízení

INFORMOVANÝ SOUHLAS S POSKYTNUTÍM A NAHRÁVÁNÍM ROZHOVORU

Souhlasím s nahráváním rozhovoru v souvislosti s podkladem pro vyhodnocení bakalářské práce na téma: Motivace dobrovolníků vykonávajících canisterapii.

Bakalářská práce Diany Beranové, studentky 3. ročníku Zdravotně sociální fakulty, oboru: Rehabilitace a psychosociální péče o postižené děti, dospělé a seniory.

Děkuji za Vaši spolupráci

Dne .....

Podpis .....

V .....

Příloha č. 2 – Přehled kladených otázek

Polostrukturovaný rozhovor s dobrovolníky :

Charakteristika dobrovolníka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jste muž / žena? 2. Jaký je Váš věk? 3. Jaké je Vaše dosavadní vzdělání? 4. Čemu se věnujete ve volném čase? 5. Jak dlouho se věnujete dobrovolné činnosti v oblasti canisterapie? 6. Proč se věnujete dobrovolnictví právě v oblasti canisterapie? 7. Kolik času vynaložíte na dobrovolnickou činnost? 8. Máte nějakou předchozí zkušenost s dobrovolnictvím? 9. Věnujete se dobrovolnictví i v jiné oblasti než je canisterapie? 10. Vlastníte pro realizaci této činnosti svého psa?
---	--

**Motivace
dobrovolníka**

1. Existuje nějaká okolnost, která Vás motivovala pro výkon dobrovolníka v oblasti canisterapie?
2. Přináší Vám dobrovolnictví nějaký užitek?
3. Má pro Vás canisterapie nějaký osobní přínos?
4. Ovlivnilo dobrovolnictví Váš život a pohled na svět?
5. Myslíte si, že je Vaše snaha nějakým způsobem oceněna?
6. Podporuje Vás ve výkonu dobrovolnictví Vaše rodina a přátelé?
7. Co Vás motivuje k této činnosti?
8. Doporučil/la by jste tuto oblast dobrovolnictví i Vaším přátelům?
9. Spolupracujete v dané oblasti s koordinátorem?
10. Je pro Vás tato spolupráce s koordinátorem důležitá?

<p>Zhodnocení této činnosti samotným dobrovolníkem</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Shodují se Vaše představy o výkonu dobrovolnictví v oblasti canisterapie s realitou? 2. Vnímáte nějaké překážky při své dobrovolnické práci? 3. Pokud ano, jakým způsobem je řešíte? 4. Existuje něco, co Vám při výkonu této činnosti vadí? 5. Myslíte si, že by se dalo v rámci tohoto programu něco vylepšit? 6. Myslíte si, že by se dalo něco vylepšit při spolupráci s koordinátorem ? 7. Chcete se i na dále věnovat dobrovolnictví v oblasti canisterapie ? 8. Myslíte si, že je informovanost veřejnosti o možnosti vykonávání dobrovolnictví v rámci canisterapie dostatečná? 9. Co je pro Vás při výkonu dobrovolnictví důležité ?
---	--

Polostrukturovaný rozhovor s koordinátory :

<p>Charakteristika Koordinátora</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jaké je Vaše dosavadní vzdělání ? 2. Jakému programu se jako koordinátor věnujete? 3. Jak dlouho se věnujete roli koordinátora ?
--	---

**Pracovní náplň
koordinátora**

1. V čem spočívá Vaše pracovní náplň?
2. Myslíte si, že je Vaše spolupráce s dobrovolníky přínosná?
3. Kolik času z Vaší pracovní doby věnujete přímé práci s dobrovolníky?
4. Co děláte pro to, aby byli dobrovolníci spokojeni?
5. Jak pomáháte dobrovolníkům řešit nenadálé situace?
6. Zjišťujete, co Vaše dobrovolníky motivuje?
7. Jakým způsobem to zjišťujete?
8. Jak se získanými informacemi dále pracujete?
9. Myslíte si, že je motivace pro výkon dobrovolnictví důležitá?
10. Navrhněte nějaký způsob, jak dobrovolníka motivovat.
11. Čím jsou podle Vašeho názoru dobrovolníci nejčastěji motivováni?
12. Oceňujete své dobrovolníky?
13. Jakým způsobem je oceňujete?
14. Jste za svou činnost placeni?
15. Navrhněte nějaký způsob, jak dobrovolníka motivovat.

Příloha č. 3 – Ukázky fotografií z letního integračního canisterapeutického tábora 2012

Fotografie č. 1

Zdroj : archiv o.s. Hafík

Fotografie č. 2

Zdroj : archiv o.s. Hafík

Fotografie č. 3

Zdroj : Archiv o.s. Hafik

Fotografie č. 4

Zdroj : Archiv o.s. Hafik

Fotografie č. 5

Zdroj : archiv o.s. Hafík

Fotografie byly poskytnuty se souhlasem Výcvikového canisterapeutického sdružení Hafík, o.s.